

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Ptrukša (2007-2013)

Na príprave Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Ptrukša sa podieľal tím pracovníkov spoločnosti Premier Consulting spol. s r.o.:

- Ing. Miroslav Švec – hlavný projektový manažér
- Radovan Prezmetsky, AAS – projektový manažér
- Tician Vanková – asistentka projektového manažéra

Lopata, Švec & Partners

Premier Consulting, spol. s r.o.

Hlavná kancelária: Hadovská cesta 870 • 945 01 Komárno • Slovak Republic
tel. +421 35 7713585 • fax: +421 35 7714250 • e-mail: info@premier-consulting.sk

www.eurofondy.sk

Obsah

Vízia rozvoja obce Ptrukša	4
1. Úvod.....	4
2. Ekonomické a sociálne východiská.....	6
2.1. Socio-ekonomická analýza.....	6
2.1.1. Rozvojový potenciál a ľudské zdroje.....	6
2.1.2. Ekonomická charakteristika	10
2.1.3. Občianska vybavenosť	14
2.1.4. Vzdelávanie a kultúra	16
2.1.5. Životné prostredie.....	18
2.2. Analýza realizovaných opatrení.....	19
2.3. SWOT analýza	20
2.4. Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja.....	21
3. Rozvojová stratégia	24
3.1. Ciele a priority	28
3.2. Opatrenia a aktivity.....	29
3.3. Opis rozvojovej stratégie	33
3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele	34
4. Finančný plán	35
4.1. Rozdelenie financií na programovacie obdobie	39
4.2. Rozdelenie financií na priority a opatrenia.....	39
5. Zabezpečenie realizácie	39
5.1. Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie	40
5.2. Monitorovanie a hodnotenie	40
5.3. Harmonogram realizácie	41
6. Záver	42
7. English Summary	43

Vízia rozvoja obce Ptrukša

Víziou je progresívna obec využívajúca výhodnú geografickú polohu, umožňujúca rozvoj podnikania a cestovného ruchu a hospodársky rast za podmienok trvaloudržateľného rozvoja, obec s kvalitnou infraštruktúrou zameranou na uspokojenie potrieb svojich obyvateľov na najvyššej úrovni, využívajúca úzku spoluprácu verejného, neziskového i podnikateľského sektoru a občanov obce.

1. Úvod

Uplynulá dekáda 20. storočia až po súčasnosť je ovplyvnená procesmi, ktoré výrazne predznamovali dynamiku a charakter premien spoločensko-politických, hospodárskych, sociálnych, sociálno-kultúrnych s celou škálou pozitívnych, ale aj problémových dopadov na spoločnosť. Významné sú nadnárodné súvislosti prebiehajúcich procesov, keďže sa netýkajú len jednej krajiny, ale sú súčasťou priestorovo širších premien, ktoré majú významné, prinajmenšom európske súvislosti. Premieta sa to, resp. odráža v európskych integračných procesoch, v hľadaní podôb štátnych i spoločných európskych postupov, pri riešení problémov, pri usmerňovaní vývojových procesov, pri hľadaní spoločných či koordinovaných politík.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je základným dokumentom, ktorým si obec pri výkone svojej činnosti zabezpečuje rozvoj svojho územia a o potreby obyvateľov.

Ide o strednodobý programový dokument, ktorý bol spracovaný na základe zákona č. 503/2001 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja. Pri spracovaní boli rešpektované zásady regionálnej politiky vlády Slovenskej republiky a princípy regionálnej politiky Európskej únie zakotvené najmä v nariadení Rady (ES) č. 1266/1999 (nariadenie o štrukturálnych fondoch).

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je komplexným dokumentom, integrujúcim otázky rozvoja fyzických štruktúr so sociálnymi, ekonomickými a ďalšími aspektmi. Preto bude mať voči ostatným plánovacím dokumentom spracovaným na miestnej úrovni zastrešujúcu funkciu. Na rozdiel od územného plánu, ktorý rieši najmä otázky fyzického rozvoja územia (lokalizáciu zástavby a priestorové regulatívy pre stavebný rozvoj, funkčné využitie rozvojových plôch), program rozvoja sa podrobnejšie zaoberá otázkami ekonomického a sociálneho rozvoja, čím vo vzťahu k územnému plánu plní komplementárnu funkciu. Aj napriek komplexnosti programu rozvoja nie je cieľom vyčerpávajúco obsiahnuť všetky problémy a nájsť na ne riešenie.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Ptrukša je v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v Národnom rozvojom pláne a s metodikou na vypracovanie príslušného PHSR pre obce.

Postup spracovania PHSR

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je účelovo spracovaný, najmä z hľadiska cieľov a priorít rozvoja SR a možností využívania fondov EÚ.

Postup spracovania PHSR je v súlade s Metodickou príručkou uverejnenou Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja, sekciou regionálnej politiky. Samotnú chronológiu prípravy a vypracovania možno popísať nasledovne:

- 1) Vypracovanie **socio-ekonomickej analýzy obce**, v ktorej boli identifikované tendencie súčasného socio-ekonomického vývoja obce. Analýza bola zameraná na oblasti: rozvojový

- potenciál, ľudské zdroje, ekonomika, občianska vybavenosť, vzdelávanie a kultúra a životné prostredie.
- 2) Vypracovanie **analýzy realizovaných opatrení**, v rámci ktorej sa zhodnotili doterajšie skúsenosti predstaviteľov obce s implementáciou programov a podporou regionálneho rozvoja.
 - 3) Vyhotovenie **SWOT analýzy**.
 - 4) **Určenie kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja**, vychádza z identifikácie hlavných problémov, ktoré PHSR rieši a určenia potenciálu pre toto riešenie.
 - 5) **Definovanie samotnej stratégie**. Tento bod priamo nadväzuje na SWOT analýzu s cieľom odstrániť, alebo zmierniť identifikované disparity pomocou využitia potenciálu reprezentovaného určenými faktormi rozvoja.
 - 6) Vymedzenie opatrení a aktivít. Vychádza zo strategickej vízie obce, výsledkov analýz a stratégie PRO. V rámci aktivít ide o činnosti, ktoré budú v rámci vymedzených opatrení podporené. Opatrenia predstavujú súhrn aktivít pomáhajúcich realizovať priority.
 - 7) Definovanie merateľných ukazovateľov a **opis rozvojovej stratégie**.
 - 8) Zostavenie finančného plánu. Východiskom boli disponibilné finančné zdroje obce a vymedzené opatrenia a aktivity.
 - 9) **Definícia priorít a opatrení**.
 - 10) Kompletizácia PHSR.
 - 11) Schvaľovanie a publikovanie PHSR

V rámci samotnej prípravy PHSR prebiehalo zhromažďovanie aktuálnych informácií a dokumentov, spracovanie, porovnávanie a hodnotenie informácií, organizačné zabezpečenie a spracovanie získaných podkladov obce.

Dôvodom pre vypracovanie programu rozvoja bola potreba komplexného strategického rozvojového dokumentu, ktorý by pokrýval aj aspekty sociálneho, ekonomického, kultúrneho a inštitucionálneho rozvoja, ktoré v územnom pláne nie sú riešené. Z tohto dôvodu sa pre obdobie nasledujúcich 7 rokov, t.j. s platnosťou do roku 2013 vypracúva nový komplexný plánovací dokument spĺňajúci aktuálne kritériá strategického plánu pre úroveň miestnej samosprávy, ktorým je Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

2. Ekonomické a sociálne východiská

Finančná stabilita ekonomiky je výsledkom vzájomného pôsobenia situácie v reálnej ekonomike, vo finančnom sektore, na finančných trhoch a v platobnom systéme. Primárna je pritom úloha domácej reálnej ekonomiky. Určuje ju stabilita v jednotlivých sektoroch – vo verejnom sektore, v sektore nefinančných spoločností, v sektore domácností a v sektore zahraničného obchodu. Základná otázka vo vzťahu k finančnej stabilite je, či tieto sektory boli v rovnováhe a či výsledky ich hospodárenia vytvárali predpoklady na tvorbu potrebných rezerv a krytie ich finančných rizík, alebo naopak, či v ich finančnom hospodárení vznikali napätia, problémy s plnením záväzkov a riziká porúch. Tieto otázky vznikajú nielen vo vzťahu k súčasnej situácii, ale aj z hľadiska budúceho pravdepodobného vývoja vo vzťahu k udržateľnosti súčasného nastavenia parametrov ich hospodárenia. Ak sa z týchto hľadísk pozrieme na vývoj ekonomiky SR, môžeme konštatovať, že bol veľmi priaznivý z hľadiska vytvárania predpokladov na celkovú ekonomickú a finančnú stabilitu. V ekonomike začala pôsobiť daňová reforma, ktorá znížila daňové zaťaženie podnikov a zlepšila vnímanie podnikateľského prostredia na Slovensku zahraničnými investormi. Ďalšie reformy, dôchodková reforma a reforma zdravotníctva, mali z dlhodobého hľadiska prispieť k udržateľnosti verejných financií. V poslednom období rovnako pokračovala konsolidácia verejných financií. Prijaté reformy a opatrenia prispeli k zvýšeniu záujmu zahraničných investorov o investovanie na Slovensku. Rast ekonomiky sa zrýchlil, ale napriek tomu neboli v ekonomike prítomné známky prehrievania. Deficit na bežnom účte síce vzrástol, ale bol z veľkej časti financovaný priamymi zahraničnými investíciami. Tie vytvárali predpoklad na ďalší rast exportnej schopnosti a upevnenie vonkajšej ekonomickej stability.

2.1. Socio-ekonomická analýza

Sociálno-ekonomická úroveň regiónov Slovenska je determinovaná modelom uplatňovanej regionálnej politiky. Ekonomickou regionalizáciou možno vymedziť územné celky, ktoré majú zhodné ekonomické parametre a vytvárajú relatívne homogénny funkčný celok v ktorom pôsobia podnikateľské aktivity približne za rovnakých podmienok. Takýmito územnými celkami môžu byť trhové zóny koncentrácie ekonomických aktivít, alebo lokálne pracovné trhy, ktoré sa formujú na základe koncentrácie pracovných príležitostí vo sfére výroby, vo výrobných i verejných službách.

Na území Slovenska v dôsledku predchádzajúceho vývoja lokálne pracovné trhy tvoria spádové územia miest, ktoré v strediskovej sústave osídlenia plnili funkciu stredísk obvodného významu.

Sociálna oblasť je významne previazaná s ekonomickou oblasťou, parametre ktorej určujú v značnej miere i situáciu, stav v sociálnej oblasti regiónu. Sociálna situácia zachytáva predovšetkým stav v oblastiach sociálnej či hmotnej odkázanosti a nezamestnanosti.

2.1.1. Rozvojový potenciál a ľudské zdroje

Obec Ptrukša sa s počtom obyvateľov (544 obyvateľov, r. 2005) radí medzi malé obce. Vzhľadom na svoju veľkosť je obec úzko spätá so svojim okolím a je od neho závislá. Obec nemôže presadzovať individuálny prístup k regionálnemu rozvoju, ale musí dôkladne analyzovať svoje prostredie a plánovať svoj rozvoj v súlade s obmedzeniami a možnosťami okolia. Nemôže byť snahou obce poskytovať svojim obyvateľom všetky služby verejného charakteru, pretože by to mohlo byť pre malý počet obyvateľov neekonomické a tieto služby by nedosahovali požadovaných kvalít. Obec sa musí preto orientovať na služby obyvateľstvu, ktoré sú v obci vykonávané lepšie a

výhodnejšie ako v okolitých sídelných centrách (blízke mesto, blízka väčšia obec). Stále však ostáva priestor pre stanovenie vlastných priorít a hľadanie nástrojov na ich naplnenie.

Poloha je ďalším kľúčovým faktorom rozvoja obce a to z pohľadu všetkých regionálnych úrovní, ktoré sú determinantmi okolitého prostredia obce. Obec takéto okolité podmienky nedokáže ovplyvniť a musí ich chápať ako dané. Rozvoj v rámci Slovenska, kraja či okresu nie je zo strany obce plne ovplyvniteľný.

Poloha obce má mimoriadny vplyv na ekonomiku ako aj na lokalizáciu podnikov sídlacích v obci alebo jej bezprostrednej blízkosti. Obec Ptrukša sa nachádza 12 km od mesta Veľké Kapušany, 41 km od mesta Michalovce, 62 km od mesta Trebišova, 30 km od Kráľovského Chlmca. Rozsah prekrývania sfér vplyvu miest na obec je na Slovensku všeobecne veľmi vysoký. Takmer 40% obcí patrí do sféry vplyvu dvoch alebo viacerých miest.

Vytvára sa tak okrajové pásmo, v ktorom sú sledovateľné väzby na jadrá ťažiská osídlenia predovšetkým v intenzite dochádzky za prácou a ich vzťah je sprostredkovaný cez menšie mestá tvoriace polycentrický systém ťažiska osídlenia. Územné vymedzenie týchto pásiem však nie je stabilné a statické. Ide o isté v čase premenlivé a pulzujúce územia. Závisí to na rozvoji aktivít v jednotlivých pásmach a na rozvoji "sily" vlastného jadra (jadier) ťažiska osídlenia. Relatívna blízkosť miest utvára podmienky pre rast a rozvoj okolitých obcí a uspokojovanie potrieb a sociálnych istôt obyvateľov. Poloha obce zabezpečuje jej obyvateľom kvalitnú školskú, sociálnu, technickú a dopravnú infraštruktúru. Dobrá infraštruktúra zabezpečuje aj podmienky pre migráciu obyvateľov do obce, ktorý sú spravidla zamestnaný v mestských sídlach avšak uprednostňujú kvalitu vidieckeho prostredia a ním poskytovaných možností vyžitia. Výhodná poloha a blízkosť centra má vplyv aj na mieru nezamestnanosti v obci, nakoľko jej obyvatelia dočasne migrujú za prácou práve do týchto okolitých miest. Dočasnú migráciu je možné sčasti identifikovať aj v dôsledku dopytu po školských, lekárskejších a kultúrnych službách.

Obec Ptrukša má veľmi priaznivú geografickú polohu s existujúcim napojením na multimodálne koridory a disponuje dobrou polohou voči hlavným dopravným koridorom regionálneho významu. Východná hranica obce je štátnou hranicou s Ukrajinou, blízke sú aj hranice s Maďarskom.

Obec Ptrukša leží cca 15 km juhovýchodne od mesta Veľké Kapušany a je konečnou obcou na štátnej ceste III / 055 241, ktorá pretína stred intravilánu obce. Táto komunikácia sa pripája v strede mesta V. Kapušany na cestu II. triedy II/555 Michalovce - Veľké Kapušany – Kráľovský Chlmec. Na túto cestu sa pripája cesta II/552 V. Kapušany – Trebišov – Košice. Cesta III/ 055 241 je zaradená do základnej cestnej siete kategórie S 7,5/60. V intraviláne obce vyhovujú jej šírkové a smerové pomery a prechádza do mestskej úpravy.

Z hľadiska administratívneho členenia patrí obec Ptrukša do Košického kraja a okresu Michalovce (okresy v súčasnosti neplnia administratívnu funkciu, sú však štatistickou jednotkou úrovne NUTS IV). Z pohľadu kvality života obyvateľov obce, zohráva významnú úlohu celková spádovosť obce a lokalizácia významných inštitúcií.

Sídlo matričného úradu	Veľké Kapušany
Sídlo pracoviska daňového úradu	Veľké Kapušany
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Veľké Kapušany
Sídlo Okresného súdu	Michalovce
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Michalovce
Sídlo pracoviska obvodného úradu	Veľké Kapušany
Sídlo Územnej vojenskej správy	Košice - Sever
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Michalovce
Sídlo Obvodného úradu životného prostredia	Michalovce

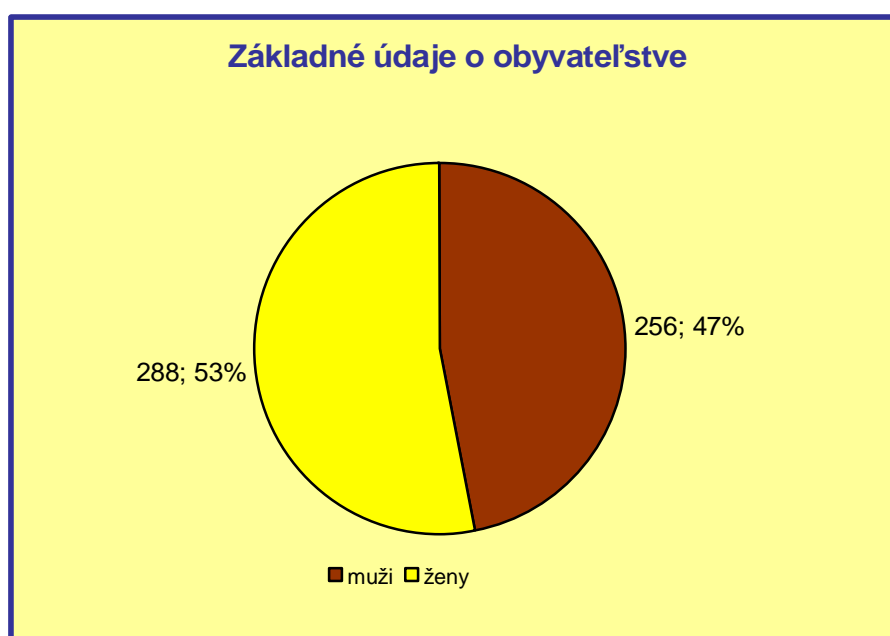
Na základe počtu obyvateľov (544 v r. 2005) možno obec zaradiť do kategórie menších vidieckych obcí. Aj v okolitej sídelnej štruktúre dominujú menšie až stredne veľké vidiecke obce, sídla mestského charakteru sú pomerne vzdialené. Najbližšími mestami sú Veľké Kapušany (12 km) a Michalovce (41km).

Migrácia je do značnej miery ovplyvňovaná predovšetkým možnosťou získania bývania a zamestnania. Z toho dôvodu môže byť migrácia ovplyvňovaná realizáciou programov ekonomického rozvoja a súčasne vytváraním vhodných podmienok pre bývanie v obci.

Početnosť obyvateľstva v priestore je dôležitým faktorom rozvoja, lebo vytvára silnejšie trhové pole pre firmy ako aj ponuku práce. Rozmiestňovanie obyvateľstva a rozmiestňovanie ekonomických aktivít, sú navzájom prepojené a podmieňujúce sa procesy. Firmy priťahujú pracovné sily a ich odvetvová štruktúra ovplyvňuje kvalitu t.j. vzdelanostnú úroveň a vekovú štruktúru.

tab.: Základné údaje o obyvateľstve										
Obec	Trvale bývajúce obyvateľstvo			Podiel žien z trvale bývajúceho obyvateľstva (v %)	Prítomné obyvateľstvo		Ekonomicky aktívne osoby			Podiel ekonomicky aktívnych z trvale bývajúceho obyvateľstva (v %)
	spolu	muži	ženy		spolu	na 1000 trvale bývajúcich	spolu	muži	ženy	
Ptrukša	544	256	288	52,9	525	965	248	133	115	45,6

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

V súčasnosti sa prejavuje trend starnutia obyvateľstva a pokles populácie, aj keď demografická štruktúra obyvateľstva je zatiaľ priaznivá. Trend vývoja počtu obyvateľstva je v obci z krátkodobého ako aj z dlhodobého hľadiska negatívny.

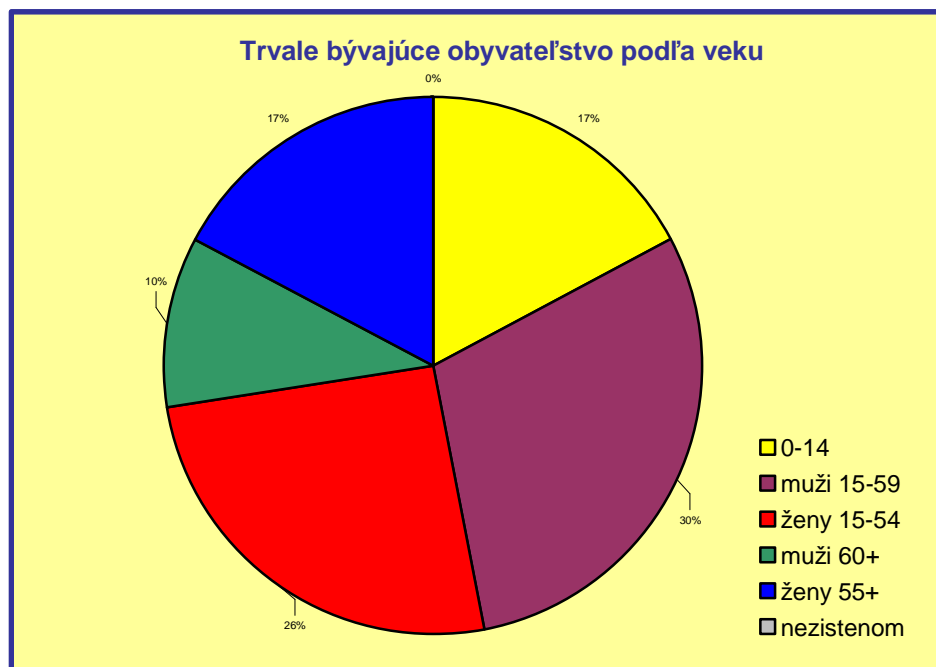
Z analýzy vyplýva, že v súčasnosti je možné uvažovať s výraznejším rastom počtu obyvateľov len pri pokračovaní a ďalšom posilnení migrácie smerom do obce.

V prípade naplnenia potenciálu prisťahovania nových obyvateľov, hlavne mladých rodín, by v budúcnosti mohlo dôjsť k postupnému zlepšeniu demografického profilu obce a zabezpečeniu stabilnejšej základne pre dlhodobý rast počtu obyvateľov prirodzenou cestou.

tab.: Trvale bývajúce obyvateľstvo podľa veku

Obec	Trvale bývajúce obyvateľstvo						Podiel z trvale bývajúceho obyvateľstva			
	spolu	vo veku					vo veku (v %)			
		0-14	muži 15-59	ženy 15-54	muži 60+	ženy 55+	nezistenom	predproduktívnom	produktívnom	poproduktívnom
Ptrukša	544	93	162	140	55	94	0	17,1	55,5	27,4

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

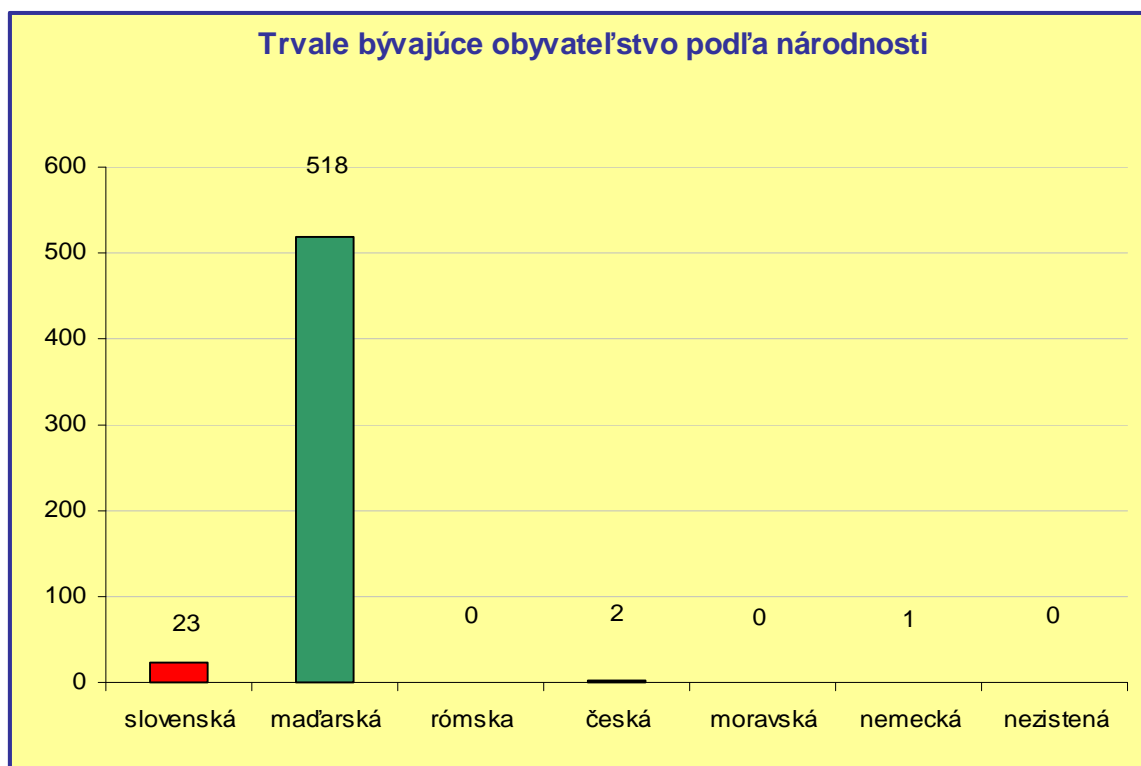
Zmeny vo vekovom zložení obyvateľstva sa odrážajú aj v ekonomickom zaťažení (ktorý vyjadruje akou mierou je v populácii zaťažená produktívna zložka obyvateľstva neproduktívnou zložkou). Tento vývoj má v posledných rokoch negatívny smer. Oplyvňovaný je klesajúcim zastúpením detí a zvyšujúcim sa zastúpením poproduktívnej zložky obyvateľstva. Avšak je potrebné zdôrazniť, že ide o všeobecný jav aj vzhľadom na očakávané urýchlenie demografického starnutia na konci prvej dekády 21. storočia.

Z hľadiska národnostného zloženia môžeme konštatovať, že obyvateľstvo je homogénne. Maďari podľa údajov z roku 2001 tvoria 95,2 % obyvateľov (abs. 544 obyv.), v obci žije 4,2 % obyvateľov slovenskej národnosti. Podľa oficiálnych údajov zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov žije v obci aj 0,4 % občanov českej národnosti a 0,2 % Nemcov z celkového počtu obyvateľov.

tab.: Trvale bývajúce obyvateľstvo podľa národnosti

Obec	Trvale bývajúce obyvateľstvo spolu	v tom národnosť						
		slovenská	maďarská	rómska	česká	moravská	nemecká	nezistená
Ptrukša	544	23	518	0	2	0	1	0

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Z hľadiska náboženského vyznania prevažujú občania s vyznaním reformovanej kresťanskej cirkvi (42 %), gréckokatolícke má 39 % , rímskokatolícke vierovyznanie má 18 % občanov.

tab.: Trvale bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania a podľa okresov a obcí

Trvale obývané obyvateľstvo	Podiel trvale bývajúceho obyvateľstva podľa náboženského vyznania / cirkvi v tom náboženské vyznanie / cirkvi										
	Rímsko-katolícka cirkev	Evanjelická cirkev augs. vyznania	Grécko-katolícka cirkev	Reformovaná kresťanská cirkev	Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	Cirkev adventistov	Starokatolícka cirkev	Kresťanské zbory	cirkev československá	nezistené vyznanie/cirkvi	bez vyznania
544	99	1	210	231	2	0	0	0	0	0	1

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

2.1.2. Ekonomická charakteristika

Ekonomický potenciál Košického samosprávneho kraja predstavuje spolupôsobenie v kraji sa nachádzajúceho kapitálu, ľudských zdrojov a prírodných daností za účelom výroby produkcie a poskytovania služieb. Košický kraj patrí medzi ekonomicky najvýznamnejšie regióny v Slovenskej republike. Rozhodujúcu časť ekonomickej základne kraja tvorí priemysel, ktorý má pomerne diverzifikovanú odvetvovú štruktúru. Vývoj priemyselnej základne kraja ovplyvnili zdroje nerastných surovín (napr. železná ruda, magnezit, vápenec), pretrvávajúce výrobné tradície (hutnícka výroba a spracovanie kovov), rozhodnutia o umiestnení výroby (U.S. STEEL blízko zdroje železnej rudy z Ukrajiny), chemický a energetický priemysel (Elektrárň Vojany), dobré podmienky pre poľnohospodársku prvovýrobu na Východoslovenskej nížine (rozvoj potravinárskeho priemyslu), ako aj dostatok kvalifikovaných pracovných síl (rozvoj strojárenského, elektrotechnického

priemyslu). Pretrvávajúcim nedostatkom je malá finalizácia výroby. Štruktúra priemyselnej základne sa postupne menila (napr. z dôvodu vyčerpania zásob nerastných surovín). Odvetvia sekundárneho sektora poskytujú širší priestor pre diverzifikáciu výroby tovarov ako aj ponuku práce a prinášajú vyšší ekonomický efekt. Z tohto dôvodu má priemysel rozhodujúci vplyv na ekonomický rozvoj regiónu.

Na území Košického kraja sa nachádza 7 okresných miest: Košice, Michalovce, Sobrance, Trebišov, Rožňava, Gelnica a Spišská Nová Ves. Celkovo sa tu nachádza 439 obcí, z čoho 17 má štatút mesta. Medzi depresné, hospodársky problémové oblasti patria okresy Sobrance a Gelnica, miery nezamestnanosti, sociálnej odkázanosti a priemernej mzdy sú tu veľmi nepriaznivé. Medzi stagnujúce okresy patria Košice – okolie, Rožňava a Trebišov, stabilizovanými, postupne sa transformujúcimi sú okresy Spišská Nová Ves a Michalovce a medzi rozvinuté patria štyri košické okresy (okresy Košice I, Košice II, Košice III, Košice IV). Regionálne rozdiely miery nezamestnanosti hovoria v neprospech východoslovenského regiónu. Priemerná miera nezamestnanosti je tam dlhodobo vysoká. Najvyššiu disponibilnú mieru nezamestnanosti dosiahol koncom roka 2001 okres Rožňava, kde bola na úrovni 31,96 %. Viac ako 30-percentnú disponibilnú nezamestnanosť majú aj okresy Trebišov, Sobrance a Michalovce. Najnižšie miery nezamestnanosti si udržiavajú košické mestské okresy Košice I., IV. a II., kde sa pohybuje od 15,39 % do 16,49 %.

Surovinová základňa kraja je rôznorodá. Z hospodárskeho hľadiska majú značný význam zásoby nerastných surovín – zdrojov kamennej soli v okrese Michalovce, magnezitu v Košiciach, mastenca v okrese Rožňava, sadrovca v okrese Rožňava a Spišská Nová Ves, anhydritu, medených a strieborných rúd v okrese Rožňava, kaolínu v okrese Košice-okolie a i., možnosť využitia alternatívnych zdrojov energie, biomasy (Košice-okolie - Ďurkov, Michalovce - Kaluža, Trebišov – Borša), veternej energie – okres Spišská Nová Ves a i. a rozvoj na báze výrobných tradícií (spracovanie železa – Medzev, strojárstvo- Gelnica, výroba nábytku – Spišská Nová Ves a i.).

Priestorové rozloženie priemyslu a odvetvová štruktúra je značne rozdielna. Priemysel je koncentrovaný najmä v aglomeráciách Košice, Michalovce, Spišská Nová Ves a najmenej v okresoch Gelnica a Sobrance. Košický priemyselný uzol patrí medzi regióny s rozhodujúcim významom pre ekonomiku Slovenska. Jeho profiláciu určuje najmä hutnícky U.S. STEEL Košice. Okrem tohto odvetvia je v uvedenom regióne energetický, strojársky, elektrotechnický a potravinársky priemysel. V okrese Košice-okolie prevláda výroba nekovových minerálnych výrobkov (Cementáreň Turňa n/B, štrkopiesky Geča, lom Včeláre, Strojsmalt Medzev). V Michalovskom okrese prevažuje priemysel chemický, energetický, strojársky a elektrotechnický (býv. Chemko Strážske, EVO Vojany, Zemplínske strojárne, Nafta Východ – ťažba zemného plynu a gazolínu). K útlmu, resp. zániku dominantného odvetvia došlo v okrese Spišská Nová Ves (ťažba železných rúd, hutníctvo farebných kovov v Kovohutách Krompachy), v južných okresoch Rožňava (ťažba rúd – ŽELBA a.s., OZ Siderit Nižná Slaná) a Trebišov - potravinársky priemysel.

Z hľadiska odvetvových kategórií ekonomickej činnosti je možné dobre sledovať priebeh rozloženia zamestnancov jednotlivých odvetviach.

Strategické podniky v Košickom kraji		
(konsolidované údaje)		
		Tržby 2004 (v tis. Sk)
1.	U.S. Steel Košice, s.r.o., Košice	84 256 327
2.	Východoslovenská energetika, a.s., Košice	13 220 822
3.	BSH Drives and Pumps, s.r.o, Michalovce	4 629 158
4.	SCA Hygiene Products, s.r.o., Gemerská Hôrka	3 596 322
5.	Inžinierske stavby, a.s., Košice	3 571 810
6.	Labaš, s.r.o., Košice	2 721 271
7.	Chemko, a.s., Strážske	1 970 860
8.	Tepláreň Košice, a.s., Košice	1 960 447
9.	Východoslov. vodárenská spoločnosť, a.s., Košice¹	1 752 539
10.	Východoslov. stavebné hmoty, a.s., Turňa n/Bodvou	1 540 723
11.	Tepelné hospodárstvo Košice, s.r.o., Košice	1 483 119
12.	Kovostroj, s.r.o., Dobšiná²	1 207 360
13.	Villa Pharm, s.r.o., Spišská Nová Ves	1 163 255
14.	Chemkostav, a.s., Michalovce³	1 113 851
15.	Strip, a.s., Košice⁴	873 459
16.	Hydina ZK, a.s., Košice	829 612
17.	Eurovia-Cesty, a.s., Košice⁵	759 175
18.	SHP Slavošovce, a.s., Slavošovce	739 557
19.	SH Trade, s.r.o., Košice	717 845
20.	Auto Gábrriel, s.r.o., Košice	615 147
21.	Siderit, s.r.o., Nižná Slaná	585 363
22.	Refrako, s.r.o., Košice	571 229
23.	Klimavex, a.s., Košice	552 724
24.	Mlynsko-pekársky a cest. kombinát, a.s., Sp. Nová Ves	546 099
25.	SAD – Košická dopravná spoločnosť, a.s., Košice	535 177

Podnikateľské prostredie v okolí

Z uvedeného vyplýva, že najväčší zamestnávateľia sú sústredení v neďalekých Košiciach, kde sa prejavuje aj najväčšia investičná aktivita. Jednoznačne strategického významu aj z hľadiska zamestnanosti je U.S. Steel Košice, s.r.o. Košice a Molex s.r.o. Kechnec (elektrotechnická produkcia).

V rámci obce absentujú väčší zamestnávateľia a podnikateľské prostredie je tvorené prevažne mikropodnikmi zamestnávajúcimi do 50 zamestnancov. Medzi najväčších zamestnávateľov v obci patria: CARGO Maťovce (železničná preprava – 15 zamestnancov), CARGO Čierna nad Tisou (železničná preprava – 12 zamestnancov), Elektrárne Vojany (výroba elektrickej energie – 10 zamestnancov), obecný úrad Ptrukša (samospráva – 10 zamestnancov), WOODROLL Ptrukša (spracovanie drevej hmoty – 8 zamestnancov), Roľnícke družstvo Veľké Kapušany (poľnohospodárska výroba – 5 zamestnancov), TRANSGAS Veľké Kapušany (preprava plynu – 5 zamestnancov) a Jednota Nitra (predaj potravín a pohostinstvo – 2 zamestnanci).

V súlade s projektami a s plánom rozvoja obce vznikne v obci Ptrukša zóna aktívneho oddychu, využívajúca revitalizované jazero Palagča, situované v centre obce, plynule nadobúdajúce svoju novú tvár malebného prostredia, kde návštevníci budú mať možnosť na člnkovanie, rybárčenie, športovanie, relaxácia i na kultúrne vyžitie.

Jedinečnosťou obce Ptrukša je Lengóhíd (Hojdací most) nad riekou Latorica, tvoriacou juhozápadnú hranicu obce, ktorý spája Použie s Medzibodrožím a dáva možnosť turistom i cykloturistom na skrátenie trasy medzi susednými regiónmi.

Sieť mŕtvych ramien rieky Latorica ponúka vynikajúce prírodné prostredie a podmienky na turistiku, cyklistiku, vodné športy, rybárstvo a v neposlednom rade na rodinné výlety.

V obci absentujú ubytovacie zariadenia. Keďže je výstavba ubytovacieho zariadenia vzhľadom na špecifické a demografické danosti obce neefektívna, ako maximálne efektívne riešenie sa ponúka vytvorenie ubytovacích kapacít v súkromí, čo je plne v súlade s cieľmi Plánu rozvoja vidieka SR a uvedená aktivita bude finančne podporovaná nenávratným finančným príspevkom z fondov EÚ.

Poskytovanie uvedeného ubytovania je podporovaná aktivita v rámci Plánu rozvoja vidieka SR 2007-2013, intervenčná oblasť - 313 - Podpora činností v oblasti cestovného ruchu, kde sú oprávnenými žiadateľmi fyzické osoby, ktoré zrekonštruujú svoje domy tak, aby mohli byť využívané okrem samotného bývania aj na ubytovanie v súkromí. Na uvedené aktivity je poskytovaný oprávnenému žiadateľovi nenávratný finančný príspevok do výšky 50% oprávnených nákladov z fondov EÚ.

Obec je potenciálne atraktívnym cieľom cestovného ruchu, keďže leží v prostredí v blízkosti hraníc. Perspektívnym zámerom obce je podporovať cestovný ruch, a to podporou budovania ubytovania v súkromí a využitie jestvujúcich nehnuteľností súkromných vlastníkov v obci. Prioritou a podporou zo strany obce by malo byť promptné a nápomocné vybavovanie potrieb obyvateľov (stavebné povolenie, konania a pod.), ako aj komunikácia smerom k návštevníkom obce o možnostiach ubytovania sa v obci pri návšteve obce, kultúrneho podujatia alebo udalosti.

V susedstve, v obci Veľké Slemence, je možnosť malého pohraničného styku s Ukrajinou. kde v plnom prúde ožíva novodobý obchodno - turistický ruch. V obci Ruská sú uložené pozostatky bojového hrdinu Ištvána Dobóa, vo Veľkých Kapušanoch sa nachádzajú pamiatky Jánoša Erdélyiho, v Drahňove je možnosť návštevy obnoveného kaštieľa Lónyaiovcov. Severovýchodne, asi 45 km od obce sa nachádza známa rekreačná oblasť Zemplínska Šírava so svojimi rekreačno-turistickými možnosťami a atrakciami.

Stručná charakteristika podnikateľského prostredia	
Predajňa potravinárskeho tovaru	nie
Predajňa zmiešaného tovaru	áno
Pohostinské odbytové stredisko	áno
Predajňa nepotravinárskeho tovaru	áno
Predajňa pohonných látok	nie
Zariadenie pre údržbu a opravu motorových vozidiel	nie
Predajňa súčastok a príslušenstva pre motorové vozidlá	nie
Hotel (motel, hotel)	nie
Penzión *** až *	nie
Turistická ubytovňa **, *	nie
Chatová osada *** až *	nie
Kemping * až ****	nie
Ostatné hromadné ubytovacie zariadenia	nie
Komerčná poisťovňa	nie
Komerčná banka	nie
Bankomat	nie

2.1.3. Občianska vybavenosť

Infraštruktúra je podmieňujúcim faktorom ekonomického a sociálneho rozvoja obce. Je tvorená technickou a sociálnou infraštruktúrou. Technická infraštruktúra je faktorom podmieňujúcim alokáciu firiem a ich prosperitu. Rovnako dôležitý význam má z pohľadu obyvateľov, nakoľko determinuje kvalitu ich života.

Kanalizácia

V súčasnosti obec vôbec nedisponuje vybudovanou kanalizáciou. Pri menších ale aj stredne väčších obciach je táto skutočnosť veľmi častá. V súčasnosti sa odpadové vody dočasne uskladňujú v žumpách. Pri budovaní kanalizácie je mimoriadne vysoká investičná náročnosť, ktorá by zaťažila obecný rozpočet. Z tohto dôvodu je dôležité analyzovať potreby a priority rozvoja obce, a pri riešení budovania kanalizácie využiť dostupné dotačné zdroje financovania alebo realizovať projekt v rámci partnerstva.

Vodovod

Zásobovanosť obyvateľstva na Slovensku pitnou vodou z verejných vodovodov v porovnaní s okolitými európskymi krajinami je nedostačujúca. Úroveň rozvoja verejných vodovodov je regionálne nerovnomerná, a jedným z rozhodujúcich faktorov je aj nedostatok zdrojov podzemných vôd v pasívnych oblastiach (napr. juh stredného Slovenska a väčšina východného Slovenska). Obec Ptrukša má kompletné pokrytie verejným vodovodom. Verejný vodovod v obci bude jedným z faktorov rozvoja v budúcnosti nakoľko pitná voda sa stáva strategickou surovinou. Prevádzkovateľom vodovodu je Východoslovenská vodárenská spoločnosť a.s.

Plynofikácia obce

Celá obec je splynofikovaná. Zdrojom plynu je VTL plynovod DN 300 prostredníctvom regulačnej stanice VTL/STL s kapacitou 3000 m³/hod. Plynofikácia mala pozitívny vplyv na stav životného prostredia v obci, nakoľko sa znížil podiel popolu zo spaľovania uhlia z komunálneho odpadu.

Zemný plyn (ZP) je zo všetkých fosílnych palív pre životné prostredie najpriateľnejší, pretože neprodukuje kyslíčnky síry, pevné častice a emituje aj omnoho menej NOx a CO2. Samotná plynofikácia však má vplyv na zmenu zloženia komunálneho odpadu (mierny nárast papiera, plastov a pod.). Prevádzkovateľom plynovodu je Slovenský plynárenský priemysel a.s.

Stručné zhrnutie technickej infraštruktúry obce Ptrukša	
Pošta	nie
Káblková televízia	nie
Verejný vodovod	áno
Verejná kanalizácia	nie
Kanalizačná sieť pripojená na ČOV	nie
Rozvodná sieť plynu	áno
Najbližšia zastávka vlakov - názov	Veľké Kapušany
Najbližšia zastávka vlakov - vzdialenosť v km	12

Sociálna infraštruktúra

Sociálna infraštruktúra je určená na uspokojovanie potrieb obyvateľstva. Jej rozmiestňovanie je spojené so štruktúrou osídlenia ako aj veľkosťou obce a práve tieto faktory spôsobujú, že fungovanie akéhokoľvek zariadenia sociálnej infraštruktúry na území obce by bolo vzhľadom na výšku rozpočtu obce ekonomicky neúnosné.

Zameranie a koncentrácia zariadení sociálnej infraštruktúry je priamo spojená s potrebou racionalizovať dostupnosť k nej, stanoviť ich optimálnu kapacitu vo vzťahu k dopytu. Zmenou spoločensko-ekonomického systému došlo k prerozdeleniu za rozvoj a financovanie sociálnej infraštruktúry medzi štátnu správu, miestnu a regionálnu samosprávu a súkromný sektor.

Zdravotná infraštruktúra

Zdravotné strediská majú výrazný vplyv na kvalitu poskytovanej zdravotnej starostlivosti v obci a kvalitu života v obci celkovo. V súčasnosti v obci nefunguje zdravotné stredisko. Lekársku pohotovosť a základnú, ako aj odbornú starostlivosť majú občania zabezpečenú vo Veľkých Kapušanoch (12 km). Uvedená vzdialenosť je prijateľná, a navyše vybudovanie a udržiavanie zdravotného strediska v obci veľkosti obce Ptrukša nie je ekonomicky efektívne.

Kultúrna infraštruktúra

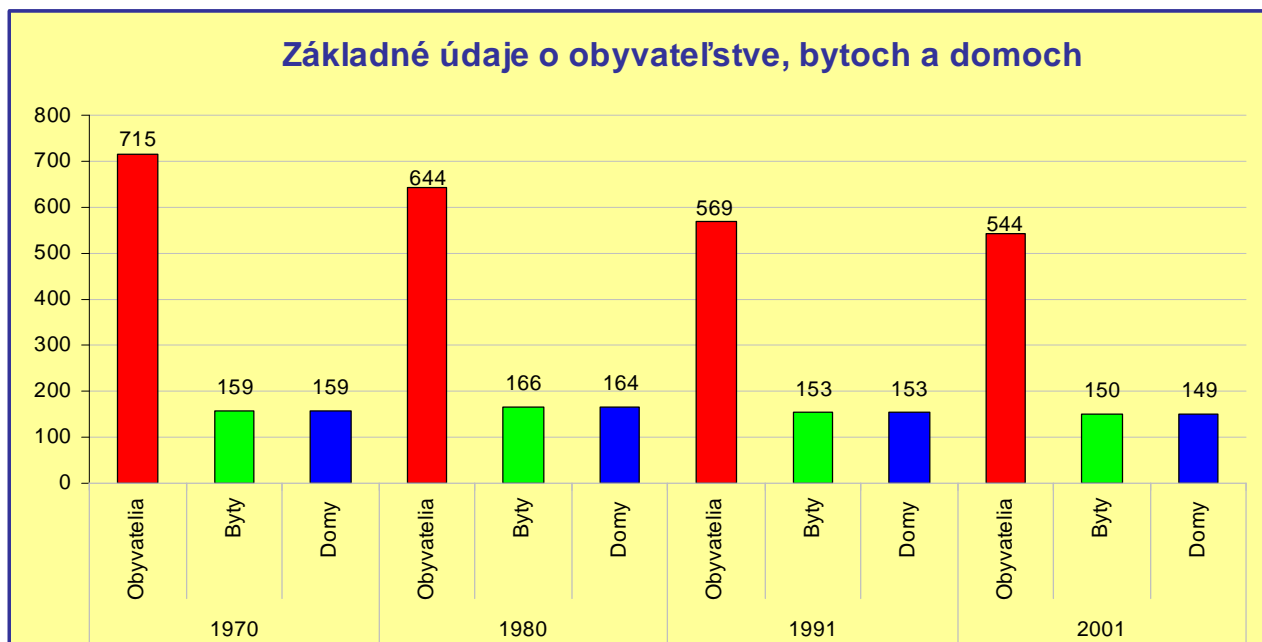
Strediskom kultúrnej infraštruktúry v obci je kultúrny dom, ktorého kapacita je 250 sedadiel. Kultúrny dom má dve sály. Využitie kultúrneho domu umožňuje organizovanie kultúrno-spoločenských podujatí prezentujúcich miestnych tradícií a zvykov miestnych obyvateľov ako aj rôzne školské podujatia, divadelné predstavenia, príležitostné oslavy, koncerty a diskotéky pre mládež. Hlavné nedostatky kultúrneho domu sú: slabé ozvučenie, staré stoly a stoličky, nevyhovujúci stav strechy a podlahy na javisku. Ako súčasť kultúrnej infraštruktúry funguje v obci aj obecná knižnica, ktorú je však potrebné obnoviť. Občania majú k dispozícii aj verejný internet zabezpečovaný jedným počítačom. Budovu kultúrneho domu využívajú viaceré spolky a krúžky ako napríklad: CSEMADOK, Združenie žien ako aj Tanečný krúžok pre deti a amatérov, klub dôchodcov.

Bývanie

Bytový fond sa sústreďuje prevažne v tradičných rodinných domoch a bytoch. Pri porovnaní s priemernými ukazovateľmi štandardu bývania okresu Košice - okolie sa zistilo, že bytový fond v obci sa vyznačuje priemerným plošným štandardom, najmä z hľadiska kritérií veľkosti obytnej plochy, počtu obytných miestností a počtu osôb na 1 obytnú miestnosť.

Tab.: Základné údaje o obyvateľstve, bytoch a domoch												
Obec	1970			1980			1991			2001		
	Obyvatelia	Byty	Domy	Obyvatelia	Byty	Domy	Obyvatelia	Byty	Domy	Obyvatelia	Byty	Domy
Ptrukša	715	159	159	644	166	164	569	153	153	544	150	149

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

	Priemerný počet						Podiel trvale obývaných bytov vybavených (v %)						Podiel trvale obývaných bytov s 3+ obytnými miestnosťami (v %)
	trvale bývajúcich osôb na 1 trvale obývaný byt	m ² obytnej plochy na 1 trvale obývaný byt	obytných miestností na 1 trvale obývaný byt	trvale bývajúcich osôb na 1 obytnú miestnosť	m ² obytnej plochy na osobu	ústredným kúrením	kúpeľňou alebo sprchovacím kútom	automatickou práčkou	rekreačnou chatou, domčekom, chalupou	osobným automobíлом	počítačom		
Ptrukša	3,63	81,10	4,31	0,84	22,4	68,0	94,7	52,0	0,0	58,7	12,0	91,3	
Priemer SR	3,49	64,52	3,61	0,98	18,9	58,2	84,7	48,6	2,4	38,8	6,9	79,5	
Priemer okresu	3,59	65,50	3,64	0,99	18,3	74,0	92,9	57,7	4,9	46,0	10,9	81,1	

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

2.1.4. Vzdelávanie a kultúra

Školstvo

V obci sa nachádza materská škola, ktorá je samostatná bez právnej subjektivity. Materskú školu Ptrukša na adrese Ptrukša č. 169 v súčasnosti navštevuje 11 detí, predpoklad na budúci rok je rovnako 11 detí.

Z dôvodu nízkeho počtu obyvateľov od 0-15 rokov je ekonomicky neefektívne, aby obec disponovala základnou školou. Najbližšia základná škola sa nachádza vo Veľkých Slemenciach (3 km). Je to základná škola s vyučovacím jazykom maďarským. Najbližšia základná škola s vyučovacím jazykom slovenským je v obci Veľké Kapušany, ktorá je vzdialená 12 km.

Kultúrne podujatia

V oblasti kultúry a spoločenského života sa konajú viaceré akcie (pravidelné každoročné podujatia, resp. podujatia, ktoré sa uskutočnili v roku 2006):

Tab.: Kultúrne podujatia			
Názov kultúrneho podujatia	Rok konania	Počet návštevníkov	Výška nákladov (v tis. Sk)
Vysvätenie erbú obce	2001	1 000	250
„Bíborpiros rózsa“	2001	500	10
Festival národností	2002	800	180
Festival národností	2003	1 100	200
Festival národností	2004	1 100	220
„Bíborpiros rózsa“	2004	400	10
Festival národností	2005	1 200	240
Festival národností	2006	1 300	250

Kultúrny dom v súčasnosti zabezpečuje kultúrno-spoločenské požiadavky širokej vrstvy obyvateľov obce a tak zastáva kľúčovú úlohu pri organizovaní významných kultúrnych podujatí. Fungujúca kultúrna infraštruktúra je dôležitá pre sociálno-ekonomický rozvoj regiónu, pretože poskytovaním adekvátnych priestorov na konferenčné, prednáškové, kultúrno-spoločenské a iné účely sa dosiahne vyvážený regionálny rozvoj prostredníctvom zvýšenia konkurencieschopnosti obce.

V roku 2005 sa stala obec členom združenia Združenie obcí mikroregión „Slniečnica“. Od roku 2007 je členom UNG-TISZA-TÚR-EUROREGIÓN.

2.1.5. Životné prostredie

Košický kraj sa rozprestiera na juhovýchodnom území Slovenskej republiky na hranici s Ukrajinou a Maďarskou republikou. Na západe hraničí s Banskobystrickým krajom a na severe s Prešovským krajom. Košický kraj tvorí 11 okresov: Košice I, Košice II, Košice III, Košice IV, Košice-okolie, Michalovce, Rožňava, Trebišov, Spišská Nová Ves, Gelnica a Sobrance. Kraj má 438 obcí, 6 okresných miest a 17 sídel so štatútom mesta. Z hľadiska orografie je región výraznejšie členitý. V kraji sa nachádza najnižší bod republiky – Klin nad Bodrogom v blízkosti hraníc s Maďarskom vo výške 93,8 m n. m.

Východ je ohraničený Vihorlatskými vrchmi, sever Slovenským rajom a Slovenským rudohorím. Pahorkatiny na juhovýchode prechádzajú do rozsiahlej Východoslovenskej nížiny, ktorú od Košickej kotliny oddeľujú Slanské vrchy. Košická kotlina na juhu má nížinný charakter. Kvalita životného prostredia je v Košickom kraji veľmi rôznorodá. Kraj má veľké prírodné bohatstvo a značné množstvo maloplošných a veľkoplošných chránených území (Národný park Slovenský raj, NP Slovenský kras, CHKO Vihorlat, CHKO Latorica, 45 prírodných rezervácií, 41 národných prírodných rezervácií, 17 prírodných pamiatok, 21 národných prírodných pamiatok, 5 chránených areálov a 2 medzinárodne chránené mokrade podľa Ramsarského dohovoru – Senné a Latorica). Jaskyne a priepasti Slovenského a Agtellegkského krasu sú zaradené do zoznamu Svetového prírodného a kultúrneho dedičstva, pričom k dvanástim reprezentatívnym patria napr. Domica, Dobšiná, Gombasecká jaskyňa, Ochtinská aragonitová jaskyňa. Na druhej strane sú oblasti, v ktorých je silne až extrémne narušené životné prostredie, napr. v Strednospišskej, Košickej a Stredozemplínskej oblasti. Zníženie kvality životného prostredia bolo zapríčinené činnosťou priemyselných podnikov hutníckych, energetických, chemických a spracovateľských (napr. U.S. STEEL Košice, Elektráreň Vojany, býv. a.s. Chemko Strážske, Kovohuty Krompachy, Tepláreň

Košice, Cementáreň Turňa n/Bodvou). Z hľadiska celkového množstva produkovaných emisií (TZL, SO₂, NO_x, CO) môžeme Košický kraj zaradiť na prvé miesto v rámci krajov SR.

Na území Košického kraja sa nachádza 69 veľkých zdrojov a cca 1200 stredných zdrojov znečistenia ovzdušia. Dôležitou kategóriou podieľajúcou sa na znečisťovaní ovzdušia sú malé zdroje a automobilová doprava.

Hydrologické pomery sú ovplyvnené prírodným členením. Do územia Košického kraja spadá celé povodie Hornádu a Bodrogu, Hnilca, dolná časť povodia Ondavy, Laborca, Uhu a Latorice a horná časť povodia Slanej. V Košickom kraji sa nachádzajú resp. čiastočne zasahujú do neho štyri chránené vodohospodárske oblasti: Slovenský kras – Plešivecká planina, Slovenský kras – podoblasť Horného vrchu, horný tok rieky Hnilca a Vihorlat. Na území Košického kraja je určených 31 vodárenských tokov, z ktorých 6 nie je využívaných.

Vodné nádrže predstavujú najúčinnšie opatrenia pre vodohospodársky želateľnú úpravu odtokových pomerov. Morfológické podmienky pre budovanie vodných nádrží sú najmä v horných a stredných častiach povodí Hornádu, Hnilca a Slanej. V súčasnosti je na území Košického kraja vybudovaných 11 vodných nádrží s objemom nad 1 mil.m³. Celková kapacita vybudovaných vodných nádrží je 466,5 mil.m³ (Ružín, Zemplínska Šírava, Palcmanská Maša, Bukovec, Senné, Beša a iné). Na Východoslovenskej nížine je odtokový režim veľmi zložitý a pretrvávajú problémy s odvádzaním veľkých vôd a ochranou pred povodňami. K vyriešeniu týchto problémov majú slúžiť aj novo navrhované vodné nádrže a prevody vody.

Kvalita vody v tokoch je ovplyvňovaná produkciou priemyselných a splaškových vôd a intenzívnou poľnohospodárskou činnosťou spojenou s používaním hnojív. Okrem krátkych úsekov horných tokov v povodí Hornádu a Bodvy, ktoré sú využívané na vodárenské účely sú toky na území kraja značne znečistené a svojou kvalitou sú zaradené v III. až V. triede kvality. Rovnako je nepriaznivá situácia v kvalite podzemných vôd, nachádzajúcich sa predovšetkým v náplavoch vodných tokov a na Východoslovenskej nížine, kde voda vykazuje zvýšené koncentrácie Fe a Mn, dusičnanov a amoniaku, ku ktorým sa v blízkosti sídiel pridružujú nepolárne extrahovateľné látky a ťažké kovy.

V Košickom kraji sú zaregistrované zdroje minerálnych vôd v okresoch Košice I, (Gajdove kúpele), Košice-okolie (Herľany, Buzica, Teplička), okrese Sobrance (Sobranecké kúpele) a v Trebišove (Byšta, Michalany, Slivník, Veľaty), ako aj zdroje geotermálnych vôd v okrese Košice-okolie (Valaliky, Ďurkov), v okrese Rožňava (Čučma, Kunová Teplica, Meliata), v okrese Sobrance (Sobranecké kúpele) a v okrese Trebišov (Borša).

V obci sa nenachádza skládka komunálneho a ostatného odpadu. Preto sa likvidácia odpadu uskutočňuje prostredníctvom spoločnosti Ferama. Obec nedisponuje kompostárňou, kompostovanie je preto v súčasnosti realizované občanmi v rámci vlastných možností. Problémy tiež spôsobuje vodná erózia.

2.2. Analýza realizovaných opatrení

Konkurencieschopný a všestranne rozvinutý región je schopný efektívne využívať všetky zdroje pri zachovaní prírodných, kultúrnych a historických hodnôt, pamiatok regiónu a životného prostredia. Mobilizácia vnútorných zdrojov regiónu a získanie mimoregionálnych zdrojov nevyhnutných pre financovanie rozvojových zámerov.

Nižšie uvedená tabuľka obsahuje v minulosti realizované projekty s uvedením názvu projektu, roku realizácie, stručný popis, ako aj výška nákladov a dotácie s konkrétnym uvedením poskytovateľa.

Tab.: Realizované projekty					
Názov realizovaného projektu	Rok	Popis projektu	Výška nákladov (v mil. Sk)	Dotácia (v mil. Sk)	Poskytovateľ dotácie
Revitalizácia PALLAGCSA	2003/2004	Vytvorenie vodnej plochy	5	4,5	MŽP SR
Výstavba oplatenia cintorína	2005	Výmena oplatenia	1,2		
Obnova OcÚ - nadstavba	2006	Výmena strechy a nadstavba	5	3	MF SR
Rekultivácia skládky (p. č. 102)	2006	Rekultivácia skládky	0,735	0,7	MŽP SR a ENVIROFOND
Obnova MK v obci	2006/2007	Cesty, chodníky, odvádzanie dažďovej vody	9,6	9,1	EU a MVRR SR

Všetky realizované investície v obci riešili akútne a chronické problémy obce, ktoré znižovali jej konkurencieschopnosť, atraktivitu z hľadiska cestovného ruchu a znižovali kvalitu života obyvateľov.

Infraštruktúrna investícia predstavuje základný prostriedok stimulu ekonomického rozvoja na základe ktorého je možné odštartovať proces revitalizácie a obnovy v obci. Samotné investície prispievajú k znižovaniu nezamestnanosti a integrácii marginalizovaných skupín obyvateľstva. Stavebné práce poskytujú spravidla pracovnú príležitosť miestnym firmám. Pre ekonomický rozvoj obce je dôležitá kvalitná a moderná infraštruktúra, ktorá je jedným z pilierov ekonomického a spoločenského rozvoja, prílevu investorov a výstavby nových výrobných a podnikateľských kapacít v obci.

Obec každoročne realizuje niekoľko investičných akcií menšieho rozsahu, ako sú opravy a odstránenie havarijných stavov na obecnom majetku.

2.3. SWOT analýza

Silné stránky

- Silnou stránkou rozvoja obce je jej výborná geografická poloha a veľkosť, ktorá výraznou mierou determinuje jej budúci rozvoj a úroveň konkurencieschopnosti v budúcnosti.
- Blízkosť významného pólu rozvoja akým je mesto Košice, s ktorým je obec prepojená technickou i dopravnou infraštruktúrou prináša zo sebou predovšetkým ekonomické a sociálne výhody. Ako sú napr. dostatok pracovných príležitostí, kvalitná štruktúra ekonomických činností a predpoklad pre a rast a rozvoj potrieb a sociálnych istôt obyvateľstva a znižovanie nezamestnanosti.
- Ptrukša sa nachádza bezprostredne v regióne so značným potenciálom pre rozvoj cestovného ruchu v okolí. V budúcnosti sa očakáva pokračovanie rozvoja a v rámci neho zvyšovanie produktivity práce a pridanej hodnoty.
- Samotná lokalizácia strategického podniku v regióne vytvára značné množstvo pracovných príležitostí. Strategický podnik disponuje väčším objemom kapitálových zdrojov a môže si dovoliť spravidla rozsiahle investície do inovácií. Ekonomický impulz vyžarovaný zo strategického podniku sa prejavuje v hierarchii väzieb na iné firmy v regióne. Významným faktorom rozvoja je aj rozvoj podnikateľských aktivít s vysokým stupňom pridanej hodnoty, takéto ekonomické jednotky sa vyznačujú vysokým stupňom inovatívnosti a vysokými investíciami do rozvoja a modernizácie.
- Dobré teritoriálne pokrytie energetickou sieťou s primeranou prenosovou kapacitou a s mierne zvyšujúcou energetickou bilanciou.

Slabé stránky

- Absencia kanalizácie v obci.
- Počet pracovných príležitostí v obci nepokrýva kapacity ekonomicky aktívneho obyvateľstva obce, nevyhovujúci stav niektorých úsekov miestnych komunikácií.
- Nedostatočná osвета o problematike rovnosti príležitostí a ochrane pred diskrimináciou.
- Nedostatočná informovanosť obyvateľstva o stave životného prostredia.

Príležitosti

- Dokonalé zmapovanie existujúceho stavu ekonomického potenciálu a prognóza jeho očakávaného vývoja v budúcnosti je rozhodujúcim faktorom ekonomickej úspešnosti obce.
- Využitie ekonomického potenciálu.
- Odstraňovanie administratívnych bariér podnikania a zlepšovanie podnikateľského prostredia.
- Prílev zahraničných investícií do regiónu.
- Zvyšovanie kompetencií samosprávy.
- Možnosti partnerskej spolupráce všetkých subjektov štátnej správy, samosprávy a neziskových organizácií zainteresovaných do oblasti sociálnych služieb.
- Rozvoj informačných technológií.
- Možnosti čerpania prostriedkov z fondov EÚ.
- Možnosti využívania alternatívnych zdrojov energie.
- Rozvoj odvetví využívajúcich obnoviteľné domáce zdroje.
- Vznik nových pracovných príležitostí v nových priemyselných podnikoch v Košiciach.
- Predpoklad zvýšenia dynamiky územného rozvoja obce po zaradení nových rozvojových lokalít do ÚPN obce.
- Zapájanie obyvateľov a nezamestnaných pri úpravách a zveľaďovaní obce.
- Pomoc mladým rodinám pri získavaní bývania v obci.

Ohrozenia

- Nízky dôraz na vlastnícke vzťahy - to, čo nikomu nepatrí, alebo to patrí všetkým, je devastované a nesprávne využívané.
- Nekomunikovanie prevencie v oblasti kriminality.
- Stagnácia vzdelanostnej úrovne obyvateľstva.
- Devastácia životného prostredia.
- Finančný dopad na rozpočet obce v dôsledku prísnejších predpisov na ochranu životného prostredia.
- Nízka miera vymožiteľnosti práva v oblasti životného prostredia.
- Nedostatok financií.
- Presun kompetencií na samosprávy bez adekvátneho presunu finančných zdrojov.
- Zvyšovanie administratívnej záťaže vo verejnej správe.
- Legislatívne reštrikčné opatrenia od nadradených orgánov.
- Možnosť narušenia environmentálnej rovnováhy vplyvom nevybudovanej kanalizácie.
- Pokles a strata občianskych iniciatív v oblasti kultúry.

2.4. Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja

Hlavné príčiny regionálnych disparít sú v predovšetkým v realizácii postupných krokov ekonomickej reformy (devalvácia meny, liberalizácia cien, konverzia a následný rozpad trhov, odbytové ťažkosti) pôsobia s rôznou intenzitou na ekonomiku regiónov SR. Dopad pôsobenia postupných krokov ekonomickej reformy mal vplyv na štruktúru ekonomiky regiónov. Postup ekonomickej reformy sprevádzalo zhoršovanie ekonomickej situácie v okresoch a mikroregiónoch s monoštruktúrnym zameraním výrobné základne. Išlo predovšetkým o okresy, alebo ich časti, kde rozhodujúca výrobná aktivita sa dostala do depresie a dochádzalo k prudkému znižovaniu

zamestnanosti. Ekonomický úpadok výrobných aktivít pretrváva v priebehu celého transformačného procesu.

Disparity a faktory rozvoja ovplyvňujúce úroveň udržateľnej celkovej konvergencie SR k EÚ 15 v programovacom období 2007 až 2013:

Kľúčové disparity:

1. nedostatočne využitý existujúci rastový potenciál regiónov,
2. nedostatočná úroveň rastového potenciálu regiónov,
3. sektorové a regionálne rozdiely v konkurencieschopnosti dané nedostatočným využitím existujúceho rastového potenciálu, ako aj jeho nedostatočnou úrovňou
4. útlm poľnohospodárskej prvovýroby

Hlavné faktory rozvoja:

1. zlepšenie dostupnosti regiónov a dovybavenie územia infraštruktúrou,
2. rozvoj ľudského potenciálu a efektívne využitie pracovných síl,
3. využitie, reštrukturalizácia, rozvoj produkčného potenciálu a zvyšovanie inovačnej kapacity regiónov
4. Zachovanie a ochrana životného prostredia v obci

Koherentné poradie faktorov rozvoja

Silnou stránkou rozvoja obce je jej výborná geografická poloha, ktorá výraznou mierou determinuje jej budúci rozvoj a úroveň konkurencieschopnosti v budúcnosti.

Blízkosť významného pólu rozvoja akým je mesto Michalovce, s ktorým je obec prepojená technickou i dopravnou infraštruktúrou, prináša zo sebou predovšetkým ekonomické a sociálne výhody, ako sú napr. dostatok pracovných príležitostí, kvalitná štruktúra ekonomických činností a predpoklad pre rast a rozvoj potrieb a sociálnych istôt obyvateľstva a v neposlednom rade aj znižovanie nezamestnanosti.

Ptrukša sa nachádza bezprostredne v regióne so značným potenciálom pre rozvoj priemyslu v okolí. V budúcnosti sa očakáva pokračovanie rozvoja priemyslu a v rámci neho zvyšovanie produktivity práce a pridanej hodnoty. Kvalitné podmienky pre umiestnenie firiem a závodov v spojení s relatívnym dostatkom zdrojov v regióne tiež vzbudzujú značný záujem zahraničných investorov. V plnom prúde ožíva i obchodno-turistický ruch, keďže obec Ptrukša sa nachádza v blízkosti hraníc s Ukrajinou.

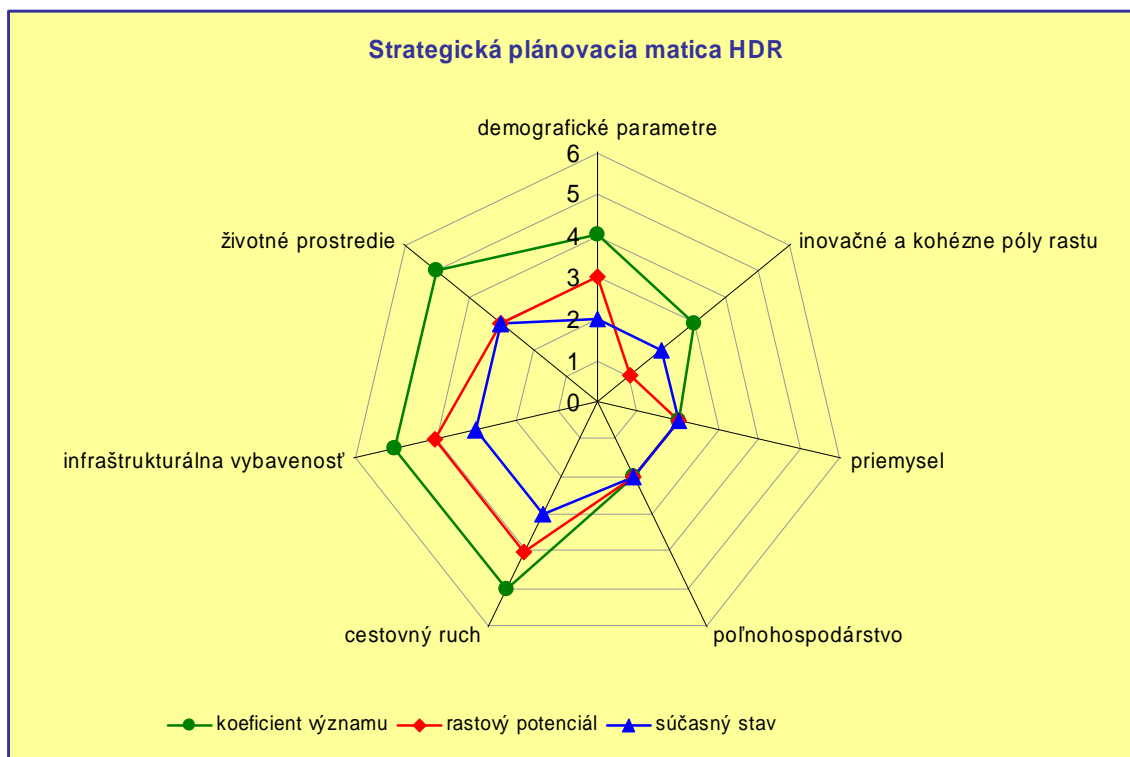
Ekonomický potenciál je rozhodujúcim faktorom rozvojových možností obce a determinantom životnej úrovne jej obyvateľstva. Je východiskom všetkých rozvojových zámerov, ktoré sa obce dotýkajú. Ekonomický potenciál daného regiónu predstavuje spolupôsobenie existujúcich ľudských zdrojov, kapitálu a prírodných daností za účelom výroby produkcie a poskytovania služieb. Dokonalé zmapovanie existujúceho stavu ekonomického potenciálu a prognóza jeho očakávaného vývoja v budúcnosti je rozhodujúcim faktorom ekonomickej úspešnosti obce.

Koherentné poradie disparít

Nedostatočné využitie existujúceho rastového potenciálu v obci bude mať v budúcnosti za následok hospodárske zaostávanie obce v porovnaní s okolitými obcami a následne celkový úpadok, pokles počtu obyvateľov a znižovanie kvality života v dôsledku zastarávania infraštruktúry.

Disparitou pre obec je jej veľkosť, ktorá vo významnej miere ovplyvňuje zloženie a efektívnosť miestnych verejných výdavkov. Preto v dôsledku ďalšieho presunu kompetencií na obce by bolo potrebné sa podrobnejšie zaoberať vzťahom medzi efektívnou veľkosťou samosprávnej jednotky a vplyvom obyvateľov na rozsah a štruktúru poskytovaných miestnych verejných služieb.

Na základe definícií jednotlivých kľúčových faktorov a disparít rozvoja bola vypracovaná strategická plánovacia matica pre určenie najperspektívnejších vektorov rozvoja.

Uvedené parametre na osiach predstavujú oblasti ktoré sú vitálne pre rozvoj obce. Súčasný stav poukazuje na blízkosť obce k centráram rozvoja a priemyselným oblastiam, dobré demografické parametre, parametre pre poľnohospodárstvo a priemysel v obci, ktorý je založený prevažne na mikro-podnikoch. Infraštruktúrna vybavenosť v obci vykazuje priemerné hodnoty, ktoré sú zároveň podporené blízkosťou k inovačným a kohéznym pólom rastu. Napriek tomu je zreteľný ich rastový potenciál.

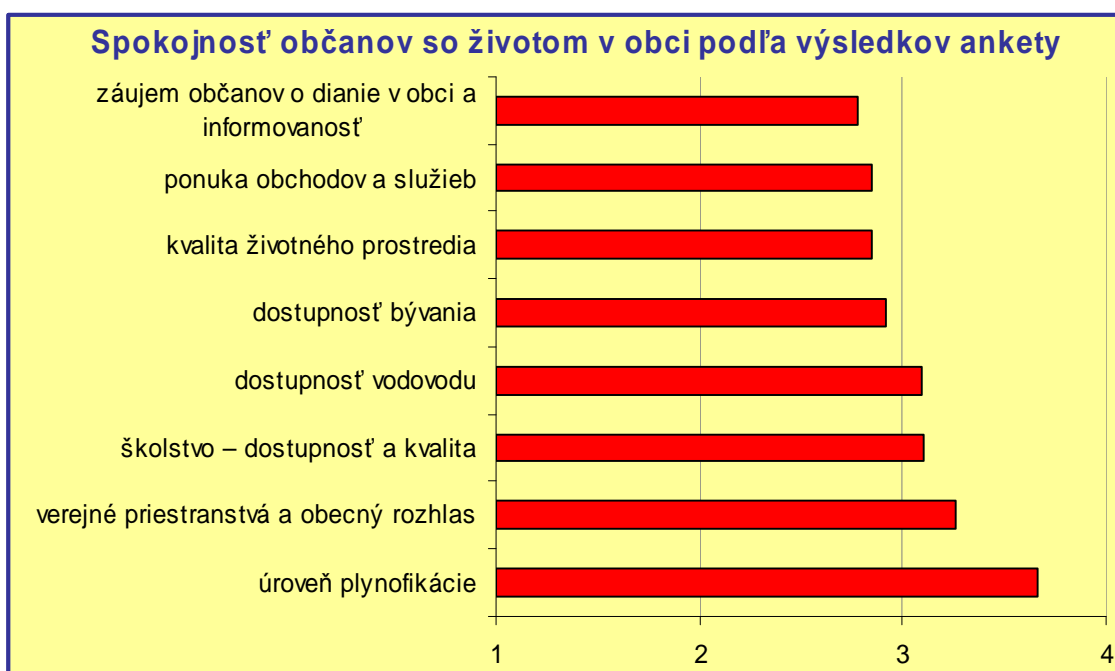
Podstatným faktorom rozvoja obce je životné prostredie regiónu. V súčasnej dobe je životné prostredie regiónu obce v dobrom stave, preto je potrebné ho udržať a chrániť, pretože je základom potrebným rozvoj ostatných parametrov.

3. Rozvojová stratégia

Rozvojová stratégia má nasledovné východiská:

- **rozvojové stratégie na vyššej úrovni** v štruktúre regionálneho rozvoja (Plán rozvoja vidieka Slovenskej republiky na roky 2007 - 2013, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja).
- **výsledky socio-ekonomickej analýzy**, SWOT analýza a analýzy kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja obce
- **výsledky dotazníka** – pomocou neho majú byť do PHSR obce premietnuté potreby, názory a myšlienky o jej budúcom smerovaní z pohľadu obyvateľov
- **určenie nevyhnutných potrieb**, ktoré vyplývajú s platnej legislatívou (napr. nové normy v oblasti ochrany Životného prostredia)

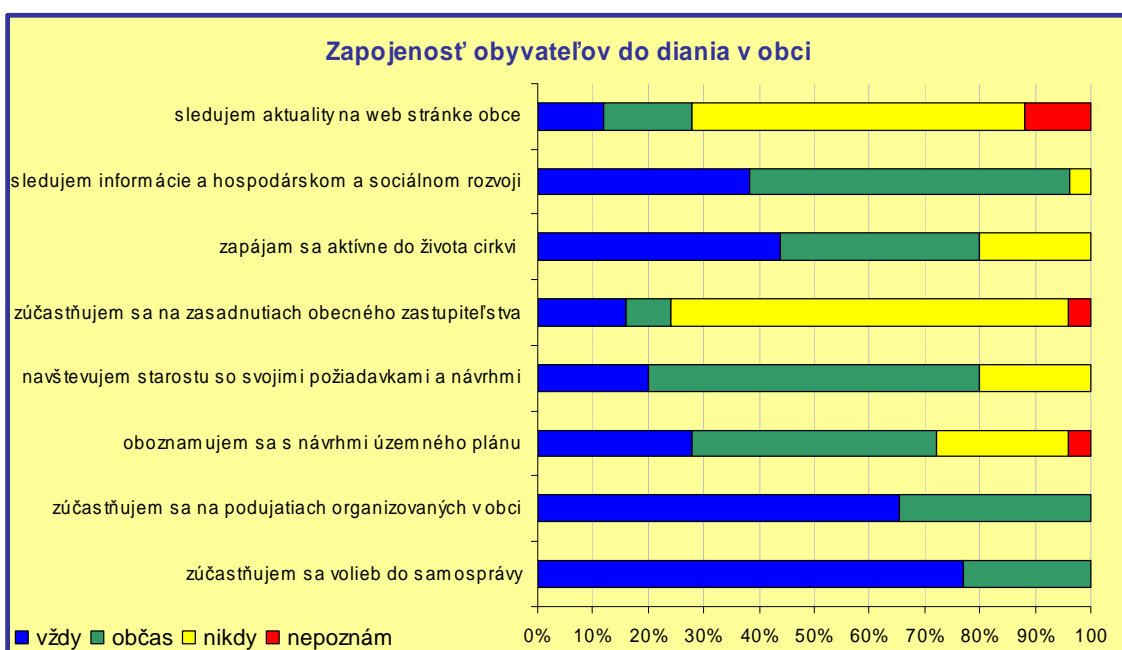
Výsledky ankety

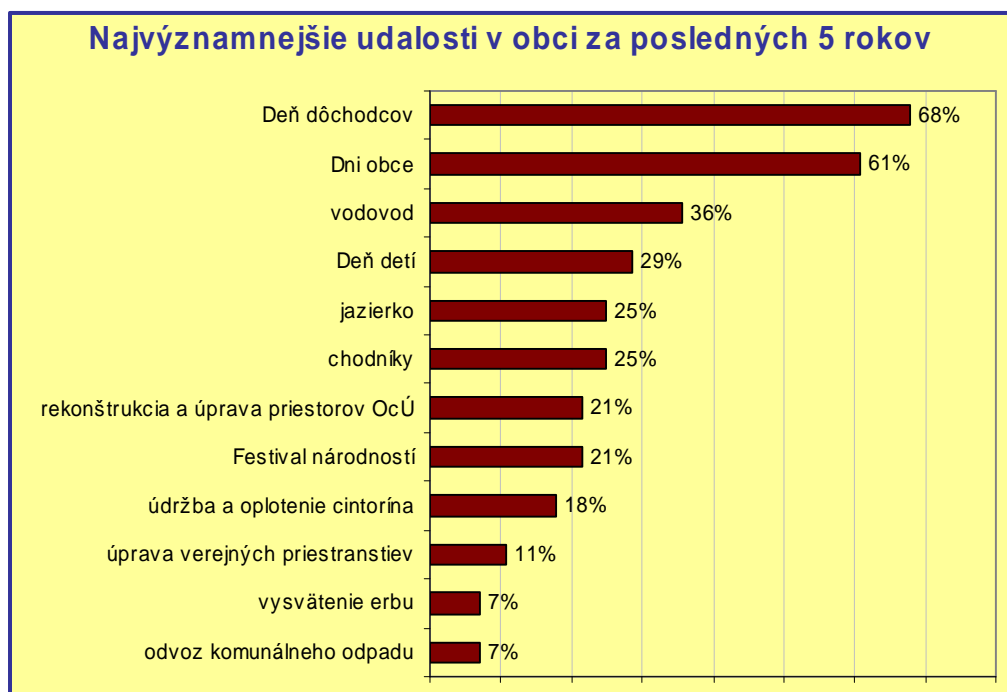
Časť dotazníka bola zameraná na určenie miery spokojnosti obyvateľov s jednotlivými faktormi kvality života v obci. Na základe ankety je možné identifikovať celkovú spokojnosť obyvateľstva s technickou (plynovod a vodovod) a predškolskou infraštruktúrou v obci, ako aj s dostupnosťou bývania a kvality života.

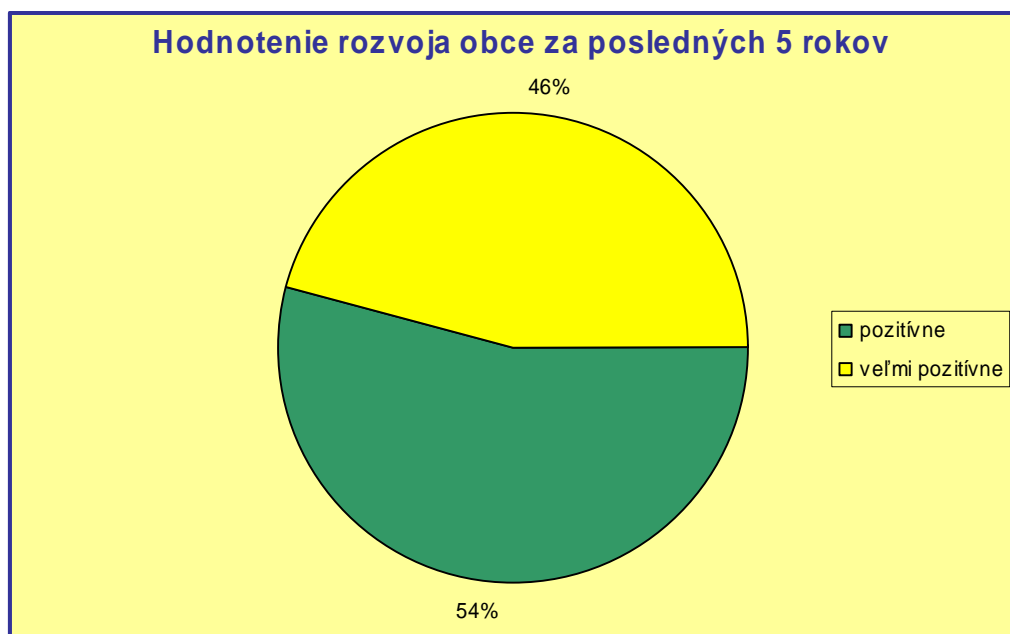
Z pohľadu priorit rozvoja obce z pohľadu obyvateľov jednoznačne dominuje priorita kanalizácie. Ostatné hlavné priority identifikované obyvateľmi v dotazníku boli pracovné príležitosti, sociálna a lekárska starostlivosť. S miernym odstupom nasledovali priority ako možnosť kultúrneho vyžitia a kvalita hromadnej dopravy.

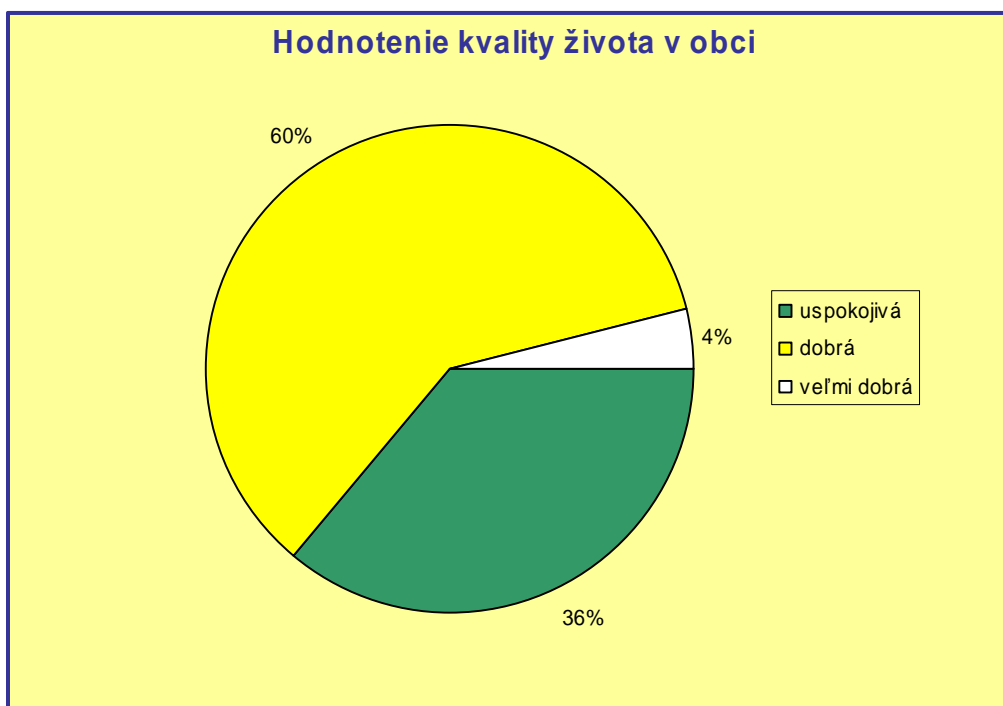
Z hľadiska hodnotenia zapojenosti obyvateľov do diania v obci vyplynulo, že väčšina občanov, ktorí sa do ankety zapojili sa vo väčšej miere aktívne zapája do života obce, cirkvi alebo záujmových združení.

Občania sa mohli vyjadriť k viac ako k jednej najvýznamnejšej udalosti, preto je súčet väčší ako 100%. Medzi najvýznamnejšie udalosti v obci považuje 68% dotazovaných Deň dôchodcov, 61% dni obce. S 36% nasleduje vodovod, 29% deň detí, 25% jazierko a chodníky a 21% rekonštrukcia a úprava priestorov OcÚ.

Hodnotenie rozvoja obce za posledných 5 rokov je vnímané obyvateľmi pozitívne. Až 46% obyvateľov, ktorí sa ankety zúčastnili považuje vývoj rozvoja obce za veľmi pozitívny a 54 % obyvateľov považuje vývoj za pozitívny.

Celkovo hodnotili respondenti kvalitu života v obci z väčšej časti ako dobrú alebo veľmi dobrú (spolu 64%). Ako uspokojivú ju hodnotilo 36% respondentov.

3.1. Ciele a priority

Globálnym cieľom Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Ptruksa je podporiť vyvážený rozvoj v obci prostredníctvom postupného zvyšovania jej konkurencieschopnosti.

Strategickým cieľom obce je vytvorenie vhodného sociálne – trhového a trvalo-udržateľného prostredia, ktoré bude podporovať vlastné úsilie a výkony obyvateľov pri tvorbe pracovných príležitostí, bude založené na akceptácii vlastníckych práv jednotlivcov a povedie jednotlivcov k dobrovoľnej zodpovednosti o sociálne slabších a o životné prostredie. Jednotlivé prioritné oblasti s popisom cieľov sú uvedené v nasledujúcej tabuľke:

č.	Priorita	Cieľ
1	Podpora trvalo udržateľného rozvoja	Zabezpečiť stabilný rast ekonomickej aktivity v obci a jej okolí, ktorý je základom hospodársko-sociálneho postavenia jej občanov: - priemysel - cestovný ruch - poľnohospodárstvo - ostatné služby
2	Ochrana životného prostredia	Zachovať úctu k životnému prostrediu nielen na úrovni platných noriem v oblasti ochrany životného prostredia, ale hlavne zvyšovať povedomie obyvateľov aby sami aktívne prispievali k ochrane svojho okolia.
3	Investície do občianskej infraštruktúry	Prispieť k skvalitneniu a dobudovaniu občianskej infraštruktúry v oblastiach ako sú technická, sociálna, zdravotná a kultúrna infraštruktúra. Súčasťou tejto priority je aj riešenie a zlepšovanie situácie v oblasti bývania.
4	Rozvoj občianskej spoločnosti	Cieľom je aktivizácia obyvateľstva formou kultúrnych a športových podujatí ako aj kontinuálne zvyšovanie participácie obyvateľov na dianí v obci.
5	Podpora rozvoja služieb pre obyvateľov	Cieľom je skvalitnenie služieb poskytovaných na území obce ako aj zabezpečenie takých, ktoré v súčasnosti absentujú.

3.2. Opatrenia a aktivity

Opatrenia boli navrhnuté a budú realizované s cieľom komplexného zabezpečenia cieľov stanovených v časti 3.1. Ciele a priority a boli rozdelené podľa prioritných oblastí.

Sumár opatrení:

Opatrenie: Zabezpečenie stabilného rastu ekonomickej aktivity v obci a jej okolí

Cieľ opatrenia: Cieľom je zabezpečiť stabilný rast ekonomickej aktivity v obci a jej okolí, ktorý je základom hospodársko-sociálneho postavenia jej občanov: priemysel, cestovný ruch, služby, poľnohospodárstvo, ostatné.

Stručná charakteristika opatrenia: Pre zabezpečenie ekonomickeho rozvoja obce je nutné realizovať opatrenie, ktoré tento rozvoj podporí (pomocou aktivít), avšak realizácia opatrenia bude koncipovaná a komplexne zabezpečená so zreteľom na trvalú udržateľnosť.

Predpokladané výsledky: Sú uvedené v časti 3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele

Opatrenie: Zabezpečenie ochrany životného prostredia

Cieľ opatrenia: Cieľom je zachovať úctu k životnému prostrediu nielen na úrovni platných noriem v oblasti ochrany životného prostredia, ale hlavne zvyšovať povedomie obyvateľov aby sami aktívne prispievali k ochrane svojho okolia.

Stručná charakteristika opatrenia: Zabezpečenie rozvoja, ktorý neničí, ale zachováva životné prostredie so zreteľom na špecifické požiadavky a potreby obce a regiónu a vytvára synergický a komplementárny súlad s ostatnými opatreniami.

Predpokladané výsledky: Sú uvedené v časti 3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele

Opatrenie: Komplexné budovanie, dobudovanie a modernizácia infraštruktúry obce

Cieľ opatrenia: Cieľom je prispieť k skvalitneniu a dobudovaniu občianskej infraštruktúry v oblastiach ako sú technická, sociálna, zdravotná a kultúrna infraštruktúra. Súčasťou tejto priority je aj riešenie a zlepšovanie situácie v oblasti bývania.

Stručná charakteristika opatrenia: Zabezpečenie potrebnej technickej infraštruktúry pre kontinuálne zvyšovanie a udržanie kvality života obyvateľstva a naplnenie jeho potrieb ako aj potrieb firiem sídliačich na území obce a využívajúcich uvedenú infraštruktúru.

Predpokladané výsledky: Sú uvedené v časti 3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele

Opatrenie: Zvyšovanie participácie občanov na živote obce a jej ďalšom smerovaní

Cieľ opatrenia: Cieľom je aktivizácia obyvateľstva formou kultúrnych a športových podujatí ako aj kontinuálne zvyšovanie participácie obyvateľov na daniach v obci.

Stručná charakteristika opatrenia: Investície pre zabezpečenie a skvalitnenie demokratickeho systému riadenia obce smerom zdola nahor, za účasti všetkých občanov a zabezpečenie a posilnenie multikulturálnej spoločnosti založenej na odlišných základoch, kultúre a histórii, odbúravanie rasových a etnických predsudkov a posilnenia rodovej rovnoprávnosti a občianskej spolupatričnosti.

Predpokladané výsledky: Sú uvedené v časti 3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele

Opatrenie: Skvalitňovanie a zabezpečenie služieb obyvateľstvu

Cieľ opatrenia: Cieľom je skvalitnenie služieb poskytovaných na území obce ako aj zabezpečenie takých, ktoré v súčasnosti absentujú.

Stručná charakteristika opatrenia: Investície pre skvalitnenie poskytovaných služieb obyvateľstvu so zameraním na znevýhodnené skupiny obyvateľstva, marginalizované skupiny a sociálne odkázaných občanov.

Predpokladané výsledky: Sú uvedené v časti 3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele

Sumár finančného zabezpečenia opatrení:

Opatrenie	Počet aktivít	suma na opatrenie v tis. Sk
Zabezpečenie stabilného rastu ekonomickej aktivity v obci a jej okolí	2	3 130
Zabezpečenie ochrany životného prostredia	1	52 050
Komplexné budovanie, dobudovanie a modernizácia infraštruktúry obce	1	9 410
Zvyšovanie participácie občanov na živote obce a jej ďalšom smerovaní	1	6 290
Skvalitňovanie a zabezpečenie služieb obyvateľstvu	1	10 450

Vysvetlivky k údajom uvedeným v aktivitách:

Financovanie:

- *Náklady v tis. Sk:* Náklady na samotnú technickú realizáciu
- *Možnosti financovania:* možnosti získania financovania s uvedením potencionálneho zdroja
- *náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj. dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie):* finančné náklady ktoré nie sú kalkulované v nákladoch na samotnú technickú dokumentáciu ale sú pre realizáciu projektu nevyhnutné. Jedná sa o náklady zo strany obce, pri investíciách pri ktorých je investor iný ako obec sa nekalkulujú.
- *Potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk:* súčet nákladov na samotnú technickú realizáciu projektu a nákladov na prípravu projektu. V prípade financovania projektov z využitím nenávratného finančného príspevku (alebo financovanie projektov súkromných investorov) je tu uvedená len suma ktorú projekt vyžaduje prefinancovať zo strany obce.

Dopady:

Dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): sa udáva v hodnote za 1 kalendárny rok

1. Opatrenie: Zabezpečenie stabilného rastu ekonomickej aktivity v obci a jej okolí

Aktivita: cyklotrasa
Popis: V. Slemence, Ptrukša, Boňany
prioritná oblasť: Podpora trvalo udržateľného rozvoja
Plánovaný rok realizácie: 2013
zodpovedný za realizáciu: obec
dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 3
Financovanie:
Náklady v tis. Sk: 3000
možnosti financovania: Národný strategický plán rozvoja vidieka SR, os-3 Obnova a rozvoj dedín
náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 30
potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 180
Dopady:
dopad na zamestnanosť: nulový vplyv
dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk
dopad na kvalitu života: pozitívny

Aktivita: Podpora cestovného ruchu
Popis: komunikačná podpora v rámci OcÚ na podporu ubytovania v súkromí
prioritná oblasť: Podpora trvalo udržateľného rozvoja Plánovaný rok realizácie: zodpovedný za realizáciu: obec dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 3
Financovanie: Náklady v tis. Sk: 50 možnosti financovania: náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 0 potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 50
Dopady: dopad na zamestnanosť: pozitívny - jedno až 10 nových prac.miest dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný dopad na kvalitu života: pozitívny

2. Opatrenie: Zabezpečenie ochrany životného prostredia

Aktivita: kanalizácia + ČOV
Popis: výstavba kanalizácie a ČOV v rámci mikroregiónu pre získanie 2000 ekvivalentov
prioritná oblasť: Ochrana životného prostredia Plánovaný rok realizácie: 2010 zodpovedný za realizáciu: obec dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 2
Financovanie: Náklady v tis. Sk: 50000 možnosti financovania: čerpanie fondov EÚ v rámci mikroregiónu v rámci NSRR 2007-2013 náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 2000 potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 4500
Dopady: dopad na zamestnanosť: nulový vplyv dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný dopad na kvalitu života: veľmi pozitívny

3. Opatrenie: Komplexné budovanie, dobudovanie a modernizácia infraštruktúry obce

Aktivita: Zóna oddychu
Popis: obecný park
prioritná oblasť: Investície do občianskej infraštruktúry Plánovaný rok realizácie: 2011 zodpovedný za realizáciu: obec dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 1
Financovanie: Náklady v tis. Sk: 9000 možnosti financovania: Národný strategický plán rozvoja vidieka SR, os-3 Obnova a rozvoj dedín náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 360 potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 810
Dopady: dopad na zamestnanosť: nulový vplyv dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný dopad na kvalitu života: pozitívny

4. Opatrenie: Zvyšovanie participácie občanov na živote obce a jej ďalšom smerovaní

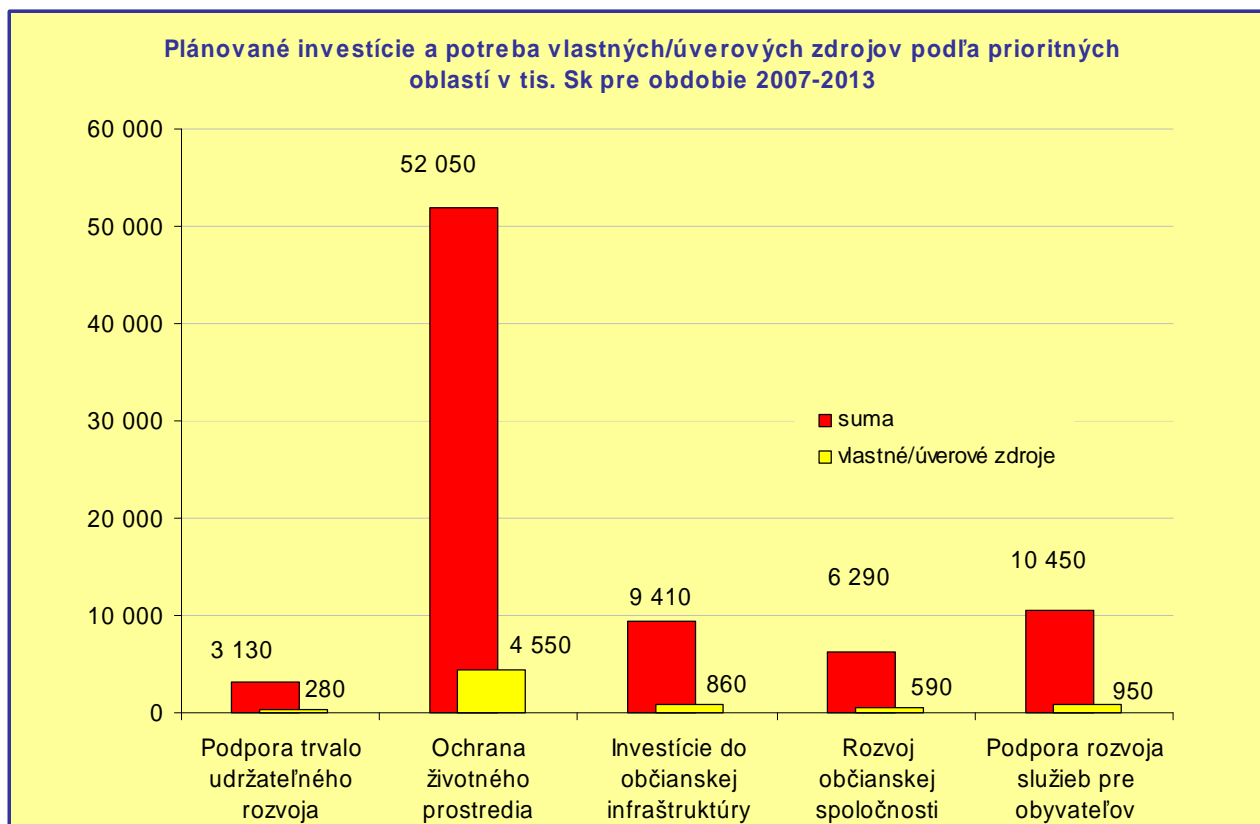
Aktivita: rekonštrukcia KD
Popis: rekonštrukcia kultúrneho domu na základe projektovej dokumentácie
prioritná oblasť: Rozvoj občianskej spoločnosti Plánovaný rok realizácie: 2008 zodpovedný za realizáciu: obec dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 1
Financovanie: Náklady v tis. Sk: 6000 možnosti financovania: Národný strategický plán rozvoja vidieka SR, os-3 Obnova a rozvoj dedín náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 240 potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 540
Dopady: dopad na zamestnanosť: nulový vplyv dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk dopad na kvalitu života: veľmi pozitívny

5. Opatrenie: Skvalitňovanie a zabezpečenie služieb obyvateľstvu

Aktivita: rekonštrukcia športového areálu
Popis: futbal, tenis a volejbal
prioritná oblasť: Podpora rozvoja služieb pre obyvateľov Plánovaný rok realizácie: 2012 zodpovedný za realizáciu: obec dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 3
Financovanie: Náklady v tis. Sk: 10000 možnosti financovania: Národný strategický plán rozvoja vidieka SR, os-3 Obnova a rozvoj dedín náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 400 potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 900
Dopady: dopad na zamestnanosť: nulový vplyv dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk dopad na kvalitu života: veľmi pozitívny

3.3. Opis rozvojovej stratégie

Samotná charakteristika rozvojovej stratégie vyplýva na piatich prioritných oblastiach určených v kapitole 3.1.

Výška investícií bola kalkulovaná na základe prioritných oblastí a na základe strategickej plánovacej matice HDR. Určuje potrebu vlastných zdrojov podľa výšky investícií, ktoré boli definované ako determinujúce faktory rozvoja obce. Výška plánovaných investícií / nákladov pre jednotlivé prioritné oblasti závisí od viacerých faktorov:

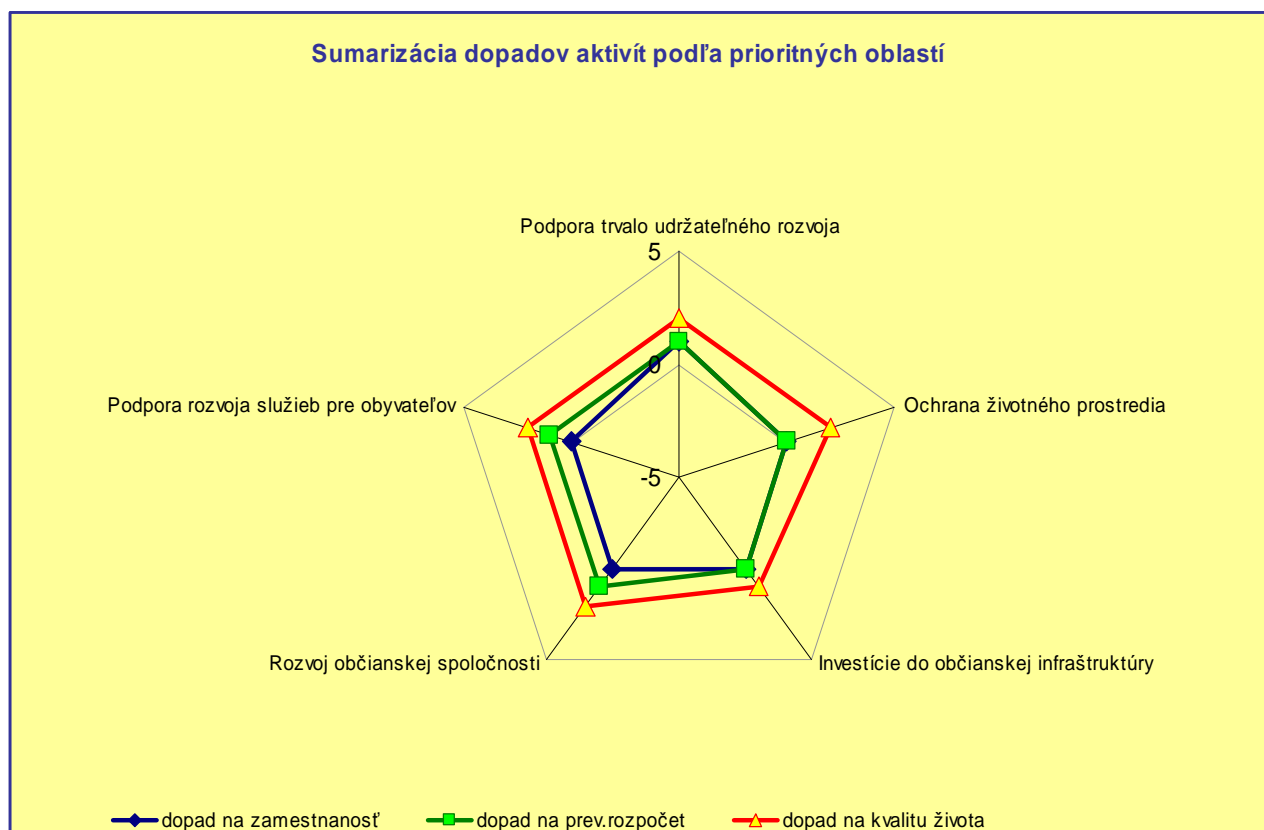
- investičná náročnosť aktivít – aktivity v oblasti občianskej infraštruktúry kladú najvyššie nároky na financovanie
- miery využitia cudzích zdrojov a zapojenia partnerov – do aktivít v oblasti trvalo udržateľného rozvoja sa budú zapájať aj partneri, ktorí prevezmú veľkú časť financovania a tak spoluúčasť obce je nižšia
- nižšia celková suma aktivít v peňažnom vyjadrení neznamená nižšiu prioritu týchto aktivít alebo zanedbávanie tejto oblasti – tieto aktivity sú jednoducho menej finančne náročné avšak získanie iných zdrojov je často ťažšie.

Definovanie rozvojovej stratégie obce nadväzuje na výsledky komplexných analýz a na SWOT analýzu, pričom sa snaží odstrániť alebo prinajmenšom zmierniť identifikované disparity pomocou určených faktorov rozvoja. Rozvoj obce je chápaný ako jej hospodársky rozvoj, predovšetkým ako hospodársky rast. Malo by ísť hlavne o taký rozvoj, ktorý neničí vlastnú surovinovú a ľudskú základňu, zachováva životné prostredie, teda o trvalo-udržateľný.

3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele

Medzi merateľné ukazovatele zaraďujeme aj výšku nákladov (náklady celkové, náklady na prípravu projektov a potrebu financovania z vlastných zdrojov) a merateľné sú aj dopady na zamestnanosť, prevádzkový rozpočet a kvalita života v obci.

Merateľné ukazovatele sú podrobne charakterizované v rámci kapitoly 3.2. Opatrenia a aktivity, v tejto časti preto uvádzame ich sumarizáciu:

Z uvedenej sumarizácie vyplýva, že :

- plánované aktivity v prioritnej oblasti Podpora Trvalo udržateľného rozvoja budú mať najpozitívnejší vplyv na zamestnanosť
- kvalitu života občanov najviac posilnia aktivity v prioritnej oblasti Investície do občianskej infraštruktúry a Podpora rozvoja služieb pre obyvateľov
- dopad na rozpočet obce je prevažne neutrálny

Rozvojová stratégia obce vychádza predovšetkým zo silných stránok a maximálnom možnom využití príležitostí identifikovaných vo SWOT analýze a strategickej plánovacej matici.

4. Finančný plán

Jednou z kľúčových otázok programu rozvoja je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Finančné zdroje potrebné pre naplnenia aktivít uvedených v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja budú plynúť z nasledovných zdrojov:

- **rozpočet obce** je základným zdrojom financovania aktivít. Rozhodujúci podiel na príjmoch rozpočtov obcí budú mať v roku 2007 daňové príjmy. Z výnosov týchto daní musia obce a mestá zabezpečiť financovanie svojich originálnych pôsobností vrátane všetkých pôsobností presunutých a presúvaných z orgánov štátnej správy na obce v rámci pokračujúcej decentralizácie verejnej správy. Výnos dane z príjmov fyzických osôb sa odhaduje v sume 27 589 mil. Sk, čo je nárast oproti rozpočtu na rok 2005 o 4 089 mil. Sk, resp. o 2 589 tis. Sk (10,3%) oproti očakávanému skutočnému príjmu dane z príjmov fyzických osôb v roku 2005 vo výške 25 000 mil. Sk. Dotácie na prenesený výkon štátnej správy sa odhadujú v sume 15,05 mld. Sk. Výška voľných prostriedkov je však limitovaná a preto je vhodné prostriedky obecného rozpočtu použiť najmä na nasledovné:
 - **zabezpečiť prípravu projektov** – projektová dokumentácia, príprava žiadostí na čerpanie eurofondov a podobne
 - **spolufinancovať europrojekty** – štandardne je nevyhnutné podieľať sa časťou 5% na europrojektoch. Tento podiel aj vzrastie, ak zoberieme do úvahy aj vedľajšie náklady projektov.
 - **financovanie bežných aktivít** – ide najmä o neinvestičné aktivity v oblasti služieb obyvateľom alebo podpore kultúrneho a športového života
- **ostatné verejné zdroje**, najmä prostriedky ŠFRB sú vhodné na financovanie bytovej výstavby. Príležitosti na získanie nenávratnej finančného príspevku zo štátneho rozpočtu sú v značnej miere obmedzené.
- **súkromné zdroje** – je možné použiť najmä v projektoch, ktoré sú orientované na podporu podnikateľského prostredia a súkromný sektor z neho bude mať tiež osov
- **štrukturálne fondy EÚ** – je možné použiť na financovanie mnohých projektov, avšak treba uvážiť ich zložitú a náročnú prípravu.
- **úverové zdroje** – úvery sú vhodné na riešenie akútnych investičných potrieb prípadne na financovanie aktivít s pozitívnym dopadom na rozpočet obce.

Analýza súčasného hospodárenia – rok 2006, Súvaha obce k 31.12.2006 (Skrátená forma):

	tis. Sk	
neobežný majetok spolu	12 607	99,6%
dlhodobý nehmotný majetok	0	0,0%
dlhodobý hmotný majetok	12 607	99,6%
<i>pozemky</i>	30	0,2%
<i>umelecké diela a zbierky</i>	0	0,0%
<i>stavby</i>	2 557	20,2%
<i>stroje, prístroje a zariadenia</i>	540	4,3%
<i>dopravné zariadenia</i>	280	2,2%
<i>obstaranie HIM</i>	9 200	72,7%
<i>drobný dlh. hm. majetok</i>	0	0,0%
<i>ostatný HIM</i>	0	0,0%
dlhodobý finančný majetok	0	0,0%
obežný majetok	46	0,4%
<i>zásoby</i>		0,0%
<i>pohľadávky</i>	-2	0,0%
<i>finančný majetok</i>	48	0,4%
rozpočtové účty, z toho:	0	0,0%
<i>prostriedky rozpočtového hospodárenia</i>	0	0,0%
majetok spolu	12 653	100,0%
vlastne zdroje	11 481	90,7%
<i>majetkove fondy</i>	3 407	26,9%
<i>finančné a peňažne fondy</i>	32	0,3%
<i>výsledok hospodárenia</i>	8 042	63,6%
zdroje krytia prostriedkov rozpočt.hosp.		0,0%
cudzie zdroje	1 172	9,3%
<i>dlhodobé záväzky</i>	2	0,0%
<i>krátkodobé záväzky</i>	18	0,1%
<i>bankové úvery</i>	1 152	9,1%
<i>prechodné účty pasívne</i>	0	0,0%
pasíva celkom	12 653	100,0%

Majetok obce tvorí predovšetkým dlhodobý hmotný majetok v celkovej súčasnej hodnote 12 607 tis. Sk. Tvoreným je predovšetkým skupinou stavby (2 557 tis. Sk; 20,2% majetku obce), skupinou obstaranie HIM (9200 tis. Sk; 72,7% majetku obce).

vybrané ukazovatele	
momentálna likvidita	30 tis. Sk
likvidita 1. Stupňa	30 tis. Sk
likvidita 2.stupňa	28 tis. Sk
likvidita 3.stupňa	28 tis. Sk
ukazovateľ zadlženosti	9,26%
miera zadlženosti	10,21%
úverová zaťaženosť	9,10%
miera opotrebenie stavieb	49,7%
miera opotrebenia zariadení a tech.	65,9%

Obec má v súvislosti s prevádzkou vyrovnané záväzky a jej aktivity sú v súlade so zákonom NR SR č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. O perspektívnom hospodárení a dostatočnom objeme likvidných prostriedkov vypovedá kladná hodnota likvidity 1., 2. a 3. stupňa za rok 2006.

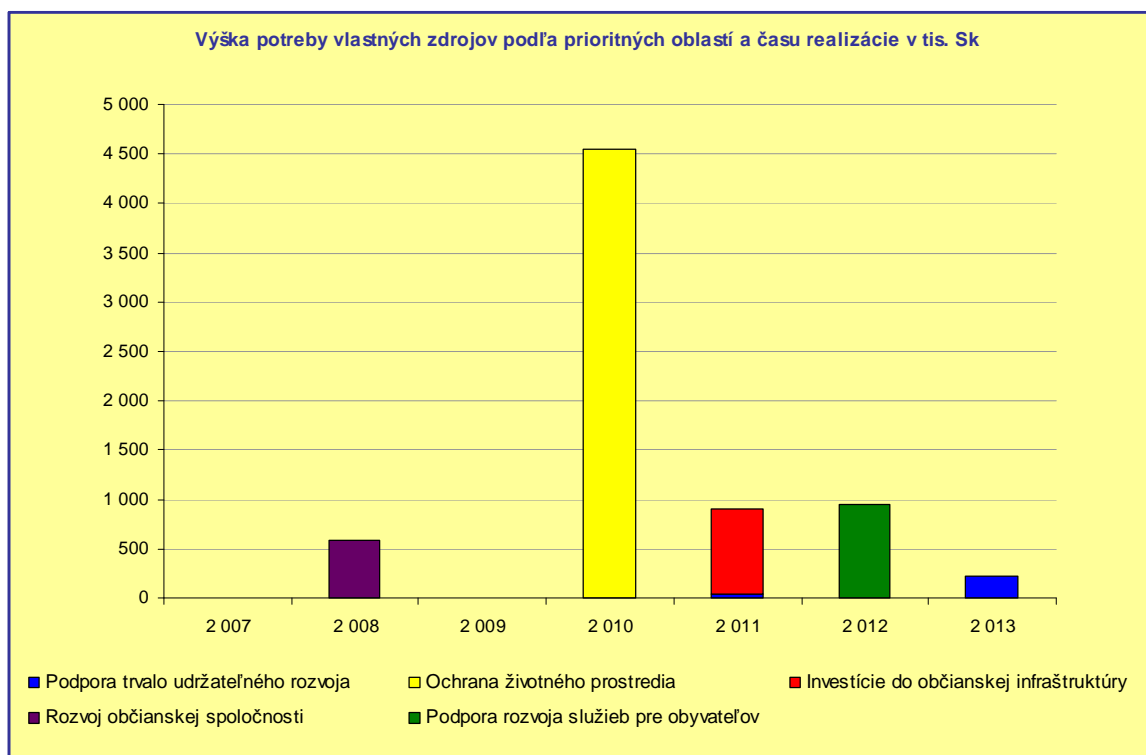
Pod likviditou rozumieme schopnosť podniku uhradiť včas svoje záväzky voči všetkým dodávateľom (veriteľom). Pod likvidnosťou aktív rozumieme schopnosť v čo najkratšom čase pretransformovať jednotlivé majetkové súčasti podniku na peňažné prostriedky, a to bez straty alebo bez podstatnej zľavy z ich účtovnej hodnoty.

Likvidita 1. stupňa vypovedá, aký podiel krátkodobých dlhov môže subjekt k určitému dňu (v závislosti od toho z ktorého dňa sú pre analýzu poskytované údaje) vyplatiť v hotovosti. Za optimálny sa považuje pomer od 0,20 do 0,60.

Likvidita 2. stupňa vypovedá o tom, ako je subjekt schopná zaplatiť krátkodobé dlhy bez predaja zásob. Zásoby môžu byť ovplyvnené ich likvidnosťou. Tento ukazovateľ pre posúdenie likvidity veľmi dôležitý. V zásade platí, že hodnota ukazovateľa by sa mala pohybovať od 1,00 do 1,50. Ak je hodnota menšia ako 1,00, subjekt musí rátať s tým, že na zapltenie záväzkov bude musieť likvidovať zásoby. Ak je hodnota vyššia ako 1,00, tak po úhrade krátkodobých záväzkov má ešte rezervu (napr. ak bežná likvidita je 1,25, táto rezerva predstavuje 25 %).

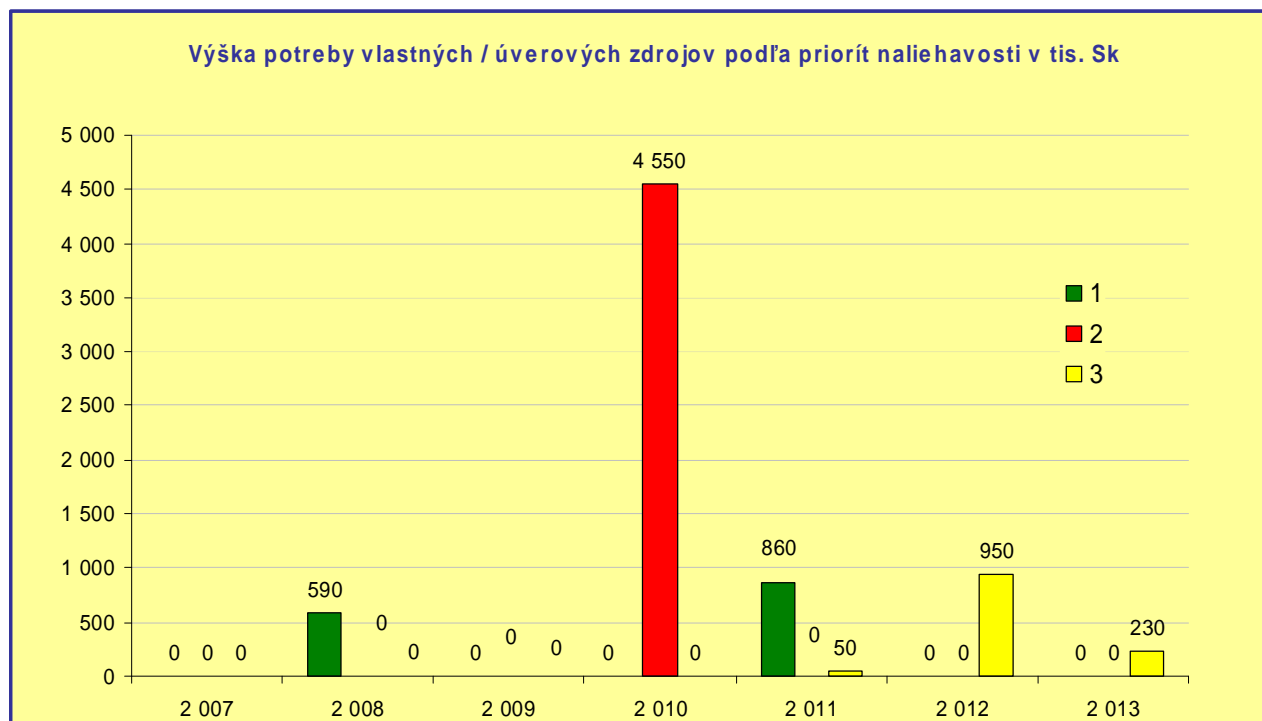
Ukazovateľ udáva podiel krátkodobých dlhov na financovaní obežného majetku. Čím je likvidita 3. stupňa väčšia, tým je väčší podiel financovania krátkodobého majetku dlhodobými zdrojmi, čo znižuje riziko platobnej neschopnosti pre prípad, že sa nepodarí premeniť časť nepeňažného obežného majetku na peňažné prostriedky. Hodnota ukazovateľa nemá byť menšia ako 1,50, optimum je 2,00 a za maximálnu hodnotu je považovaný pomer 2,50.

Plánované aktivity boli posudzované z finančného hľadiska pre posúdenie súladu investičných aktivít a ich rozpočtov so zákonom NR SR č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Tabuľka predstavuje potrebu vlastných zdrojov v jednotlivých rokoch realizácie aktivít plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja. V prvých rokoch bude obec realizovať hlavne investície zamerané na občiansku infraštruktúru, ochranu životného prostredia a trvalo udržateľný rozvoj, ktoré sú zásadné pre rozvoj obce a príchod investorov.

Nasledujúca tabuľka predstavuje alternatívne možnosti investícií v závislosti od možnosti získania financovania rozvojových projektov obce:

- Priorita č.1 – najvyššia priorita.** Uvedené investície budú realizované bezpodmienečne, pretože sú najnaliehavejšie a najakútnejšie z hľadiska rozvoja obce.
- Priorita č. 2 – stredná priorita.** Uvedené investície budú realizované v prípade, že obec získa prostriedky na realizáciu aktivít z prostriedkov EU. V prípade nezískania uvedených prostriedkov, budú investície odložené do času, pokiaľ nebude zaistené financovanie.
- Priorita č.3 – najnižšia priorita.** Prevažne projekty menšieho rozsahu a finančnej náročnosti, ktoré je možné realizovať vlastnými zdrojmi ale nemali by ohroziť aktivity s vyššou prioritou

Z hľadiska potrieb rozvoja obce je dôležité zabezpečiť aj participáciu súkromných zdrojov na projektoch. Preto obec bude realizovať aktivity pre vytvorenie priaznivého investičného prostredia v obci (viď. kapitolu 3.2.)

4.1. Rozdelenie financií na programovacie obdobie

Plánované čerpanie zdrojov bolo uvedené v časti 3.2 ku každej aktivite samostatne. Na tomto mieste uvádzame sumarizáciu čerpania jednotlivých zdrojov.

Rozdelenie financií na programovacie obdobie									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
2007									
2008	6 290	6 290	4 275	2 015	1 425		590		
2009									
2010	52 050	52 050	35 625	16 425	11 875		4 550		
2011	9 460	9 460	6 413	3 048	2 138		910		
2012	10 450	10 450	7 125	3 325	2 375		950		
2013	3 080	3 080	2 138	943	713		230		
Spolu	81 330	78 250	53 438	18 440	13 300		5 140		

4.2. Rozdelenie financií na priority a opatrenia

Dole uvedená tabuľka uvádza súhrn čerpania zdrojov podľa jednotlivých prioritných oblastí.

Rozdelenie financií na priority a opatrenia									
prioritná pblasť	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
1	3 130	3 130	2 138	993	713		280		
2	52 050	52 050	35 625	16 425	11 875		4 550		
3	9 410	9 410	6 413	2 998	2 138		860		
4	6 290	6 290	4 275	2 015	1 425		590		
5	10 450	10 450	7 125	3 325	2 375		950		
Spolu	81 330	81 330	55 575	25 755	18 525		7 230		

5. Zabezpečenie realizácie

PHSR je potrebné podrobiť každoročnému posúdeniu v odborných komisiách a tak aktualizovať plán aktivít na nasledujúci rok. PHSR je živý dokument, ktorý je potrebné aktualizovať a upravovať podľa akútnych potrieb či možností financovania.

Strategické plánovanie podpory rozvoja obce je charakteristické najmä:

- orientáciou podpory na dosiahnuté efekty,
- hierarchickým usporiadaním cieľov,
- riadením na základe procesov,
- permanentným monitorovaním a vyhodnocovaním efektov,
- permanentným učením sa a inováciou,
- rozvíjaním partnerstiev,

- zodpovednosťou voči verejnosti,

Na základe poznatkov o efektívnosti a účinnosti vynaložených nákladov sa budú iniciovať inovačné zlepšenia v rámci stanovovania cieľov v obci. Informácie o účinnosti a efektívnosti vynakladaných prostriedkov sú nenahraditeľným zdrojom permanentného rozširovania poznatkov v oblasti podpory rozvoja obce.

5.1. Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie

Zabezpečenie realizácie a naplnenia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja bude dosiahnuté koordinovaným a širokospektrálnym pôsobením všetkých zainteresovaných cieľových skupín v obci v kombinácii s využitím schopností a skúseností všetkých zodpovedných osôb.

V časti 3.2 je uvedený subjekt zodpovedný za realizáciu každej aktivity. Väčšina aktivít je v pôsobnosti obce. Nakoľko sú tieto aktivity rozsiahle a náročné, je potrebné určiť konkrétne osoby či komisie v orgánoch obce, ktoré budú za tieto aktivity riadiť a koordinovať.

V pláne hospodárskeho a sociálneho rozvoja neurčujeme konkrétne mená či posty, nakoľko takéto rozhodnutia je potrebné robiť operatívne.

Je však možné rámcovo určiť kompetencie jednotlivých orgánov obce. Štruktúra organizačného zabezpečenia manažmentu programu je závislá od špecifických podmienok obce. Zastupiteľstvo obce je najvyšší orgán na čele so starostom, má politickú a riadiacu zodpovednosť za plnenie celého programu rozvoja obce.

Obecné zastupiteľstvo prijíma rozhodnutia o postupe realizácie programu, ustanovuje riadiacu skupinu alebo osobu, ktorá bude poverená riadením procesu, schvaľuje návrhy a projekty rozvoja, dojednáva partnerské vzťahy, hodnotí, schvaľuje výsledky a výstupy programu a zabezpečuje jeho realizáciu a rozhoduje o zmenách.

Zastupiteľstvo spracúva, schvaľuje, riadi a pravidelne vyhodnocuje plnenie programu obce. Realizácia programu je vykonávaná na základe projektov. Na realizácii programu sa budú podieľať odborníci a parteri, nakoľko účinnosť plnenia programu je možné zvýšiť len na základe partnerstiev. Okrem podnikateľskej sféry sú vhodnými partnermi, subjekty so skúsenosťami vo sfére čerpania finančných prostriedkov z fondov EÚ.

Implementácia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja je najvhodnejšia prostredníctvom implementačných projektov, ktoré môže obec realizovať sama alebo v spolupráci s externými poradenskými organizáciami. Úlohou implementačného projektu je zaviesť dané opatrenie do praxe a ďalej vykonať potrebné opatrenia, aby sa pokračovalo v práci navrhnutým smerom, alebo priamo zrealizovať opatrenie do jeho úspešného naplnenia cieľov a dosiahnutia programovaného výsledku a stavu.

Organizačné opatrenia špecifikujú nástroje, ktorými bude zabezpečené napĺňanie vytýčených strategických cieľov a zámerov v PHSR a nástroje akým sa strategický dokument dopĺňa a aktualizuje. Je potrebné zabezpečiť inštitucionálne zabezpečenie implementácie konkretizovaných zámerov v jednotlivých oblastiach rozvoja obce. Inštitucionálne hľadisko poskytne informáciu o tom, kto bude realizovať naplnenie vytýčených cieľov a kto ponese zodpovednosť za ich dosiahnutie a splnenie. Zodpovednosť je konkretizovaná v rámci každého jedného plánovaného projektu v obci.

5.2. Monitorovanie a hodnotenie

Monitorovanie plnenia programu rozvoja bude stálym a dlhodobým procesom zameraným na sledovanie kvalitatívnych a kvantitatívnych zmien pomocou vybraných ukazovateľov, cieľom

ktorého bude získavanie informácií o skutočnom plnení opatrení zameraných na zmenu negatívneho vývoja, resp. o potrebe zmeniť ich výber alebo spôsob realizácie. Stabilizovať zásady procesu monitorovania umožní priebežná i etapovitá kontrola realizácie programu. Nevyhnutnou podmienkou monitoringu je organizačné a metodické zabezpečenie riešenia operatívnych problémov a z nich vyplývajúce zmenové riadenie.

Monitorovanie plnenia programu rozvoja bude obsahovať nasledovné činnosti:

- každoročné hodnotenie napĺňania cieľov stanovených v PHSR,
- každoročné spracovanie plánu aktivít na nasledujúce obdobie
- vyhodnotenie dosiahnutých výsledkov ako popis stupňa realizovaných cieľov a opatrení,
- vyhodnotenie dopadov aktivít na občanov dotazníkovou formou a porovnanie s počiatočnými preferenciami občanov pri zostavovaní PHSR.

Uvedené činnosti uskutočnené v procese monitorovania umožnia zhodnotiť postup v realizácii plánovaných úloh. Znamená sledovanie výstupov, financovanie jednotlivých činnosti, projektov alebo etáp. Monitorovanie sa uskutočňuje prostredníctvom ukazovateľov, ktoré sa vzťahujú na špecifické ciele, objasňujú stav implementácie, výsledkov a dopadov a poukazujú na dosiahnutý vývoj vo vzťahu k finančnému plánu.

Po implementácii bude pracovná skupina plniť aj funkciu monitorovania a hodnotenia. Konkrétne pôjde o sledovanie vývoja, smerovania a zmien vonkajších podmienok v obci, požiadaviek obyvateľov, ako aj požiadavky ďalších cieľových skupín (návštevníkov, investorov a podnikateľov). V procese monitorovania sa zhromažďujú údaje o realizovaných projektoch. Na základy výstupov monitorovania a hodnotenia je potrebné následne uskutočniť aktualizáciu strategických cieľov.

Cieľom monitorovania pracovnými skupinami bude zabezpečiť konzistentné a pravidelné informácie o realizovaných a ukončených projektoch. Vhodným spôsobom na realizáciu monitoringu sú kvantitatívne ukazovatele úspešnosti, ktoré dávajú jednoznačnú odpoveď na stupeň alebo mieru naplnenia projektu v danom časovom období.

Spôsob práce pracovnej skupiny uskutočňujúcej monitorovanie a hodnotenie vyplynie zo samotného charakteru projektu.

Zmyslom procesu hodnotenia je sumarizovať výstupy získané monitorovaním projektov na získanie informácií o účinnosti a efektívnosti vynaložených nákladov. Tieto informácie sa transformujú do monitorovacích a hodnotiacich správ, ktoré sa prerokovávajú na zasadnutiach pracovnej skupiny. Proces hodnotenia využíva ako svoje vstupy všetky dáta získavané v procese monitorovania. Výstupom procesu hodnotenia, resp. celého procesu monitorovania a hodnotenia, sú hodnotiace a monitorovacie správy.

Hodnotenie je vykonávané pravidelne za účelom merania efektivity voči cieľom projektov. Vykonáva sa v priebehu realizácie jednotlivých projektov a po ich ukončení. Posudzuje sa hlavne vecná stránka a vzniknuté problémy. Riešenie prioritných problémov sa posudzuje s použitím kritérií voči stanoveným ukazovateľom. Hodnotenie znamená kritické a objektívne overovanie. Plní funkciu spätnej väzby. Hodnotenie sa opiera o monitorovacie činnosti, ktoré mu poskytujú nevyhnutné informácie.

5.3. Harmonogram realizácie

Každá aktivita má v časti 3.2 určený predpokladaný termín realizácie. Dolu uvedené tabuľka sumarizuje harmonogram podľa jednotlivých prioritných oblastí.

Harmonogram realizácie podľa priorít							
oblasť / rok	2 007	2 008	2 009	2 010	2 011	2 012	2 013
Podpora trvalo udržateľného rozvoja							
Ochrana životného prostredia							
Investície do občianskej infraštruktúry							
Rozvoj občianskej spoločnosti							
Podpora rozvoja služieb pre obyvateľov							

Časový harmonogram nie je záväzný a bude priebežne aktualizovaný na základe finančnej situácie a rozpočtu obce.

6. Záver

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je spracovaný na báze viacerých dokumentov a v súlade s príslušnými zákonnými predpismi. Časť PHSR je zameraná na komplexnú analýzu v oblastiach ako demografia, nezamestnanosť, hospodársku oblasť, sociálnu a technickú infraštruktúru a iné oblasti, ktoré popisujú a analyzujú súčasný stav v obci, ktorý je detailnejšie rozpracovaný v SWOT analýze popisujúcej silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia. PHSR je dôležitým strategickým, systémovým a koncepčným dokumentom pre zabezpečovanie zásadných aktivít rozvoja v zmysle definovaných cieľov, priorít, opatrení a financovania. Vzhľadom na súčasné postavenie regionálneho rozvoja v rámci Slovenskej republiky, ktorý nevytvára priame nástroje podpory v regiónoch (VÚC), je dokument PHSR účelovo a explicitne zameraný na ciele a priority rozvoja kraja pod. a Plánu rozvoja vidieka SR na roky 2007 - 2013. Sleduje sa tým najmä možnosť využívania nástrojov pomoci EÚ, to znamená využitie štrukturálnych fondov a kohézneho fondu. Vykonalnosť PHSR bude závislá od mnohých faktorov, predovšetkým od schopnosti zainteresovaných subjektov vypracovávať a predkladať príslušným ústredným riadiacim orgánom a ich sprostredkujúcim implementačným agentúram také projekty, ktoré budú konkurencieschopné. Veľký význam pre realizovanie jednotlivých opatrení a aktivít definovaných v PHSR bude mať úroveň riadenia a koordinácie celého procesu prípravy projektov a ich presadzovania na národnej úrovni. Program je potrebné hodnotiť ako dokument otvorený, ktorý môžu orgány obce priebežne dopĺňať a o nové aktivity, respektíve vypúšťať tie opatrenia, ktorých realizácia nie je v možnostiach obce.

Nástrojom pre naplnenie úloh vyplývajúcich z Národného plánu regionálneho rozvoja SR je PHSR ako základný programovací dokument pre uskutočňovanie regionálnej politiky ako aj základný rámec pre budúce projekty, v oblasti znižovania regionálnych disparít. Program zároveň odráža aj nový spôsob spolupráce s EÚ založenej na princípoch partnerstva, otvorenosti, subsidiarity a hospodárskej a sociálnej súdržnosti na úseku regionálneho rozvoja. Hlavnou myšlienkou tohto dokumentu je zlepšovať kvalitu života občanov a sociálnu súdržnosť spoločnosti, najmä vytvoriť podmienky pre ekonomický rozvoj a tvorbu pracovných príležitostí, presadzovať koncept trvalo udržateľného rozvoja.

7. English Summary

This is an English summary of the Economic and Social Development Strategy of Ptrukša for the period of 2007-2013.

Short description:

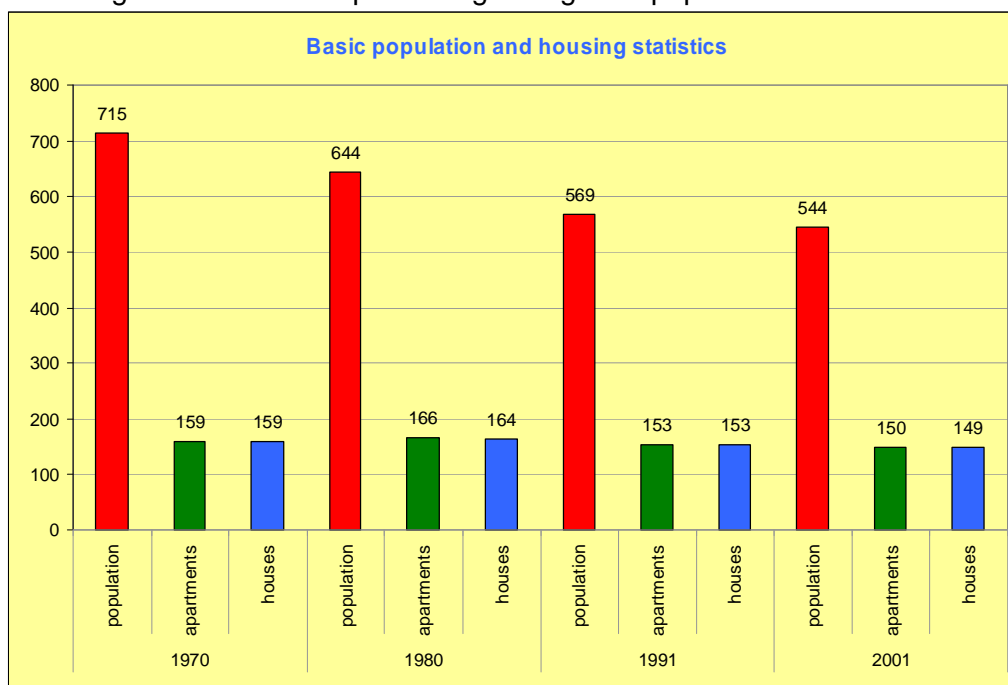
The village of Ptrukša is right place to work, to live, to set up and operate your business, with excellent infrastructure to support both business and family life. The village that creates conditions to aid its citizens and utilizes its resources for social and cultural development and economic growth.

Basic Information:

The village of Ptrukša has 544 citizens (as of 2005) and classifies for a small village. Therefore the strategy focuses on the analysis of the development of the region and incorporating local strategies that address this regional development.

The village of Ptrukša is situated at the border with Hungary and Ukraine. There is a small border crossing close to the village. The village of Ptrukša is located to the following towns: Veľké Kapušany (12 km), Michalovce (41 km), Kráľovský Chlmec (30 km).

The village of Ptrukša is experiencing a long term population decline.

Economic background:

The village of Ptrukša is located in the region of Košice, well developed industrial part of the Slovak Republic.

Largest companies in the region of Košice		
Consolidated data		
		Revenues 2004 (000 Sk)
1.	U.S. Steel Košice, s.r.o., Košice	84 256 327
2.	Východoslovenská energetika, a.s., Košice	13 220 822
3.	BSH Drives and Pumps, s.r.o, Michalovce	4 629 158
4.	SCA Hygiene Products, s.r.o., Gemerská Hôrka	3 596 322
5.	Inžinierske stavby, a.s., Košice	3 571 810
6.	Labaš, s.r.o., Košice	2 721 271
7.	Chemko, a.s., Strážske	1 970 860
8.	Tepláreň Košice, a.s., Košice	1 960 447
9.	Východoslov. vodárenská spoločnosť, a.s., Košice ¹	1 752 539
10.	Východoslov. stavebné hmoty, a.s., Turňa n/Bodvou	1 540 723
11.	Tepelné hospodárstvo Košice, s.r.o., Košice	1 483 119
12.	Kovostroj, s.r.o., Dobšiná ²	1 207 360
13.	Villa Pharm, s.r.o., Spišská Nová Ves	1 163 255
14.	Chemkostav, a.s., Michalovce ³	1 113 851
15.	Strip, a.s., Košice ⁴	873 459
16.	Hydina ZK, a.s., Košice	829 612
17.	Eurovia-Cesty, a.s., Košice ⁵	759 175
18.	SHP Slavošovce, a.s., Slavošovce	739 557
19.	SH Trade, s.r.o., Košice	717 845
20.	Auto Gábiel, s.r.o., Košice	615 147
21.	Siderit, s.r.o., Nižná Slaná	585 363
22.	Refrako, s.r.o., Košice	571 229
23.	Klimavex, a.s., Košice	552 724
24.	Mlynsko-pekársky a cest. kombinát, a.s., Sp. Nová Ves	546 099
25.	SAD – Košická dopravná spoločnosť, a.s., Košice	535 177

Business in Ptrukša consists of small and medium sized businesses.

Largest employers in Ptrukša		
Company name	Number of employees	Business category
CARGO Maťovce	15	Train transportation
CARGO Čierna nad Tisou	12	Train transportation
Elektrárne Vojany	10	Electricity production
Village administration	10	Public administration
WOODROLL Ptrukša	8	Lumber production
Rofnícke družstvo Veľké Kapušany	5	Agriculture
TRANSGAS Veľké Kapušany	5	Gas transportation
Jednota Nitra	2	trade

Infrastructure:

The village of Ptrukša has an adequate level of technical and social infrastructure to meet requirements of both citizens and business.

Sewerage

The village does not have a fully built sewerage and drain. Further development of the sewerage is planned in this Economic and Social Development Strategy (see activities).

Duct

The village of Ptrukša has completely build duct. The duct is operated by Východoslovenská vodárenská spoločnosť a.s., Banská Bystrica (waterworks). Capacity of the duct as well as sources of water is sufficient for present and for further development of the

Gas line

The village has completely built a gas line. Capacity of the gas line is 3000 m³/hour. The gas line is operated by SPP Bratislava (gasworks).

Healthcare

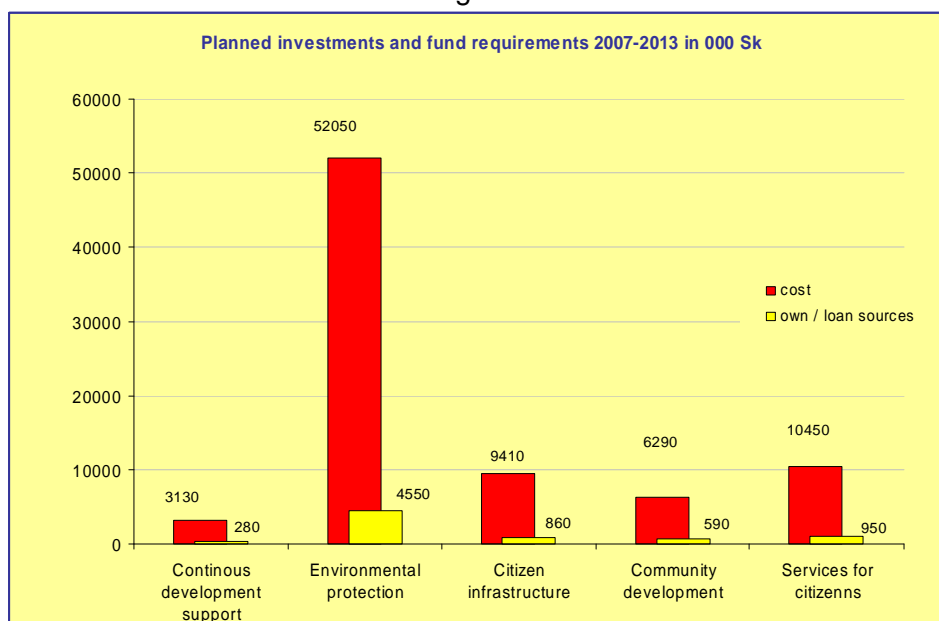
There is not a medical center in the village. Closest medical center is in Veľké Kapušany (12 km). The development of a medical center in the village of Ptrukša is not planned for economic reasons.

Planned activities and investment projects:

The village of Ptrukša will execute the following line of activities that are described in the Economic and Social Development Strategy:

Activity description	Total cost in 000's EUR	Year of execution
Community center reconstruction	176 471	2008
Sewerage	1 470 588	2010
Park zone development	264 706	2011
Sport center development	294 118	2012
Bike trail	88 235	2013
Tourism support - advertising	1 471	2011

Activities are summarized according to fields of investments:

The difference between “total cost” and “own funds needed” will be covered by state / EU funds.

The participation of private funds is essential for the achievement of a sustainable economic growth. Therefore the village of Ptrukša will execute activities to develop and maintain a good investment environment.

The table below summarizes all planned activities in a flowchart according to the year of execution:

Timetable of activities according to fields of investments							
field/year	2 007	2 008	2 009	2 010	2 011	2 012	2 013
Continous development support							
Environmental protection							
Citizen infrastructure							
Community development							
Services for citizenns							

The Economic and Social Development Strategy of Ptrukša has been prepared involving the administration office of Ptrukša, mayor of the Ptrukša, and a consulting firm of Premier Consulting, s.r.o. During the preparation of this document a survey was conducted among citizens of the village to incorporate their opinions on the planned activities and execution of the strategy. The document has been approved by the citizen deputies of Ptrukša.

Contact:

Obecný úrad Ptrukša
 Hlavná 170
 076 77 Ruská
 tel.: +421-56-6380041
 e-mail: ptruksa@pobox.sk

Mayor:

Alexander Takács